Center of Knowledge

in

Music Education

codarts
rotterdam

Koninklijk
Conservatorium
Den Haag

De docentenopleiding Muziek in het Center of Knowledge in Music Education (CKME) wil zich nadrukkelijk profileren als een opleiding waar het ambachtelijk-muzikale en artistieke een hoofdrol speelt.

Binnen de kaders van het landelijk opleidingsprofiel manifesteert de docentenopleiding Muziek zich als een geïntegreerde, veelzijdige opleiding. Gesitueerd in een grootstedelijke omgeving, maar gericht op breed muziekonderwijs, zowel in een multiculturele stad als in een landelijke omgeving.

Afgestudeerden kunnen aan de slag als docent of als zelfstandig ondernemer in het binnen- en buitenschoolse werkveld: in het reguliere onderwijs, bij muziekscholen, bij amateurinstellingen of bij een educatieve dienst van bijvoorbeeld een orkest, ensemble of operagezelschap.

Studenten van het CKME profiteren van kennis van docenten en van alle faciliteiten van zowel Codarts als het Koninklijk Conservatorium.

CKME Moduleboek 2018-2019

Inhoud

Inleiding 3

1 Competenties Docent Muziek (versie) 2013 4

Artistiek competent 4

Pedagogisch-didactisch competent 5

Interpersoonlijk competent 6

Omgevingsgericht competent 7

Kritisch-reflectief competent 8

2 Landelijk beroepsprofiel en Beoordelingscriteria Praktijkexamens Muziek 9

3 Beoordelingscriteria 10

4 Normeringsschaal 12

DM Primair instrument sem 1. 16

DM Primair instrument sem 2. 18

Ensemble semester 1 en 2. 20

DM Zangpracticum semester 1 22

DM Zangpracticum semester 2 24
DM Koor Sem 1 en 2 26
DM Pianopracticum sem 1. 28
DM Pianopracticum sem 2. 30
DM Drumpracticum sem 1. 32
DM Drumpracticum sem 2. 33
DM Gitaarpracticum sem 1....35
DM Gitaarpracticum sem 2....36
DM MTE sem 1, toets 1: Solfège en gehoortraining 1....38
DM MTE sem 1, toets 2: Analysetechnieken 1 39
DM MTE sem 1, toets 3: Praktisch schrijven 1 41
DM MTE sem 2, toets 1: Solfège en gehoortraining 2....42
DM MTE sem 2, toets 2: Analysetechnieken 2 44
DM MTE sem 2, toets 3: Praktisch schrijven 2 45
DM MTE sem 2, toets 4: Schriftelijke toets 47
DM Ritme-practicum 1 48
DM Ritme-practicum 2 50
DM Sem 1 Onderwijspedagogiek Sem. 1....52
DM Sem 2 Onderwijspedagogiek Sem. 2....54
DM Methodiek Sem 1....56
DM Methodiek Sem 2....59
DM Stage Sem 1....62
DM Stage Sem 2....64
Muziek in context sem 1 en 2. 67
DM Studievoortgang sem 1 en 2. 68

Inleiding

Dit boek bevat alle modulebeschrijvingen van de CKME-propedeuse Docent Muziek. Een modulebeschrijving geeft informatie over de inhoud en de doelstellingen van elk vak, over de beoordelingscriteria bij toetsing, over de samenstelling van de toetscommissie, het aantal te behalen studiepunten en zo meer.

Voor de modulebeschrijvingen uit vind je

1. *een beschrijving van dat waar het eigenlijk het allemaal om draait in je studie, namelijk muziekdocent zijn. De hiervoor landelijk geldende 'competentieset' geeft het overzicht van de eindtermen van de opleiding. Eindtermen vormen tegelijkertijd natuurlijk de beschrijving van de 'startbekwaamheid' van een net afgestudeerde Docent Muziek. In alle modules wordt met cijfers verwezen naar deze competentieset.*

2. *een beoordelingsschaal: de norm waaraan de toetscommissies hun beoordelingen moeten afmeten.*

3. *een normeringsschaal: wat voor beoordeling krijgt welke prestatie?*

4. *een toelichting over (her)tentamens. Er zijn algemene regels m.b.t. tentamens en hertentamens. Docenten moeten zich verder bij tentamens aan bepaalde protocollen houden. Deze staan beschreven in enkele voor hen geschreven handreikingen.*

5. *de modulebeschrijvingen zelf. In de digitale versie kun je in de inleiding kijken welke module je zoekt, vervolgens met Ctrl-klik daar rechtstreeks naartoe springen.*

1 Competenties Docent Muziek (versie) 2013

Artistiek competent

De kunstvakdocent kan als kunstenaar met een eigen visie artistiek werk creëren en het artistieke proces inclusief een breed scala aan ambachtelijke kennis en instrumentele vaardigheden toepassen in onderwijs waardoor lerenden de betekenis van kunst ervaren, geïnspireerd raken en een eigen artistiek proces doorlopen.

Creëren

De beginnende kunstvakdocent:

1. Ontwikkelt op basis van kennis, intuïtie, waarnemingen en inzichten een eigen artistieke visie;
2. Vertaalt zijn artistieke visie naar ideeën en kan met behulp van daartoe geëigende (discipline specifieke) middelen zijn ideeën vormgeven;
    2.1. Componeert, arrangeert en improviseert vanuit eigen fascinaties en visies op muziek in verschillende stijlen en contexten;
3. Benoemt het creatieve proces en de wijze waarop artistiek werk ervaringen bij de lerenden veroorzaakt;
4. Gebruikt vakinhoudelijk-didactische kennis en vaardigheden in samenhang met de doelen van het onderwijs om een creatief proces bij de lerenden te realiseren
    4.1 toont inzicht in muzikale en creatieve processen bij de lerende(n).

Ambachtelijk

De beginnende kunstvakdocent:

5. Toont brede kennis op het gebied van de eigen discipline;
    5.1. Maakt gebruik van brede historische en stilistische kennis van genoteerde en niet genoteerde muziek uit verschillende stijlperioden en culturen;
6. Toont technische vaardigheden op het gebied van de eigen discipline;
    6.1. Toont over de muzikale instrumentale, vocale en multimediale vaardigheden te beschikken om muziek uit een breed repertoiregebied tot klinken te brengen;
    6.2. Leidt en coacht vocale en instrumentale formaties van de lerenden;
    6.3. Zet de zang- en spreekstem adequaat in;
    6.4. Kan de lerenden met een akkoordinstrument begeleiden;
7. Gebruikt culturele, kunsthistorische en actuele vakkennis en plaatst uitingen van de eigen discipline in deze context;
    7.1. Kan muziek beschouwen vanuit verschillende invalshoeken en in samenhang met andere kunsten;
8. Benut kennis en ervaring die hijzelf en de lerenden elders hebben opgedaan, waardoor het onderwijs inhoudelijk actueel blijft. De beginnend docent muziek:
    8.1. Kent en hanteert het relevante lied-, speel- en luisterrepertoire voor de kunst-educatieve praktijk en maakt zich nieuw repertoire eigen.

Pedagogisch-didactisch competent

De kunstvakdocent beschikt als docent over de juiste pedagogische en didactische kennis en vaardigheden om op professionele wijze voor de individuele lerenden en voor groepen lerenden waarmee hij werkt, een veilige en krachtige leeromgeving tot stand te brengen waarin hij hen begeleidt hun mogelijkheden en ambities te ontdekken en ontwikkelen.

Pedagogisch

De beginnende kunstvakdocent:

9. Houdt rekening met hoe lerenden leren, hoe hun ontwikkeling verloopt, welke problemen zich daarbij kunnen voordoen en hij weet (hoe) daar mee om te gaan;
    9.1. Begrijpt de specifieke dynamiek van het muzikaal werken met en in groepen en gebruikt kennis van groepsdynamische processen bij de omgang met de lerenden;
10. Creëert de randvoorwaarden (sfeer, organisatie, opdrachten, materialen, fysieke ruimte) die de lerenden in staat stellen zelfstandig en in groepen te kunnen leren;
    10.1. Helpt lerenden zich te oriënteren in het fenomeen muziek en stimuleert hun betrokkenheid zodat ze actief, zelfstandig en zelfverantwoordelijk in staat zijn hun eigen muzikale interesses en doelen na te streven.

Didactisch

De beginnende kunstvakdocent:

11. Ondersteunt de lerenden in hun leerproces door leervragen en leerproblemen te signaleren, te benoemen en erop te reageren;
12. Signaleert, benoemt en begeleidt de individuele talenten van lerenden, heeft kennis van beoogd eindniveau en weet dit in tussenstappen te helpen ontwikkelen;
13. Ontwerpt leeractiviteiten vanuit een vakgerichte didactische visie die in het perspectief van de ontwikkeling van de lerenden betekenisvol zijn;
    13.1. Analyseert (muzikale) leersituaties en ontwerpt op basis hiervan methodische leer-, werk- of handelingsplannen;
    13.2. Formuleert doelen voor diverse leersituaties waarbij de visie van de (muziek)educatieve instelling richtinggevend is;
    13.3. Hanteert de domeinen musiceren, componeren en improviseren, onderzoekend luisteren en muziek beschouwen, reflecteren op eigen werk en dat van anderen;
14. Biedt organisatievormen, leermiddelen en leermaterialen aan die de leerdoelen en leeractiviteiten van onderwijs in kunstvakken ondersteunen;
    14.1. Hanteert strategieën om lerenden vertrouwd te maken met de gangbare elementen en structuren van muziek en weet hoe deze zich in verschillende tradities, stijlen en genres tot elkaar verhouden;
    14.2. Kent en hanteert diverse muzikale en onderwijskundige bronnen voor het leren en doceren, past lied-, speel- of luistermateriaal aan of ontwerpt dit zelf;
    14.3. Levert een bijdrage aan multi- en interdisciplinair leren op basis van inzicht in hoe muziek en andere vakgebieden samenhangen en elkaar wederzijds beïnvloeden;

15. Toetst de ontwikkeling en voortgang van de lerenden en beoordeelt de resultaten op verantwoorde wijze;
    15.1. Ontwerpt en hanteert adequate toetsvormen en geeft lerenden constructieve feedback om volgende stappen in hun muzikale ontwikkeling te maken;
    15.2. Beoordeelt de muzikale kennis, toepassing daarvan en speelvaardigheden van lerenden aan de hand van criteria.
16. Geeft kunst en cultuur een betekenisvolle plaats in het onderwijs en evalueert deze plaats structureel.

Interpersoonlijk competent

De kunstvakdocent heeft als docent en kunstenaar het vermogen een prettig leer- en werkklimaat te creëren waarin hij oog heeft voor persoonlijke relaties en waarin op een coöperatieve en constructieve manier door betrokkenen wordt gecommuniceerd en samengewerkt.

Communicatief

17. Realiseert op basis van kennis van groepsdynamica en communicatie met lerenden een leef- en werkklimaat dat gekenmerkt wordt door samengaan en samenwerken;
    17.1. Zet muziekpsychologische en groepsdynamische kennis in bij de omgang met lerenden;
18. Houdt in zijn taalgebruik, omgangsvormen en manier van communiceren rekening met de posities, achtergronden, belangen en gevoelens van zijn gesprekspartners;
    18.1. Stemt zijn handelen af op de invloed van de sociale, economische, culturele omgeving en de rol van muziek daarin ten behoeve van de ontwikkeling, het welbevinden van de individuele lerende.
19. Beargumenteert zijn artistieke, pedagogische en didactische visies en de daaruit voortvloeiende keuzes in begrijpelijke taal;
20. Maakt zijn fascinatie voor kunst en cultuur en de eigen artistieke discipline zichtbaar en zet dat in om lerenden te motiveren en stimuleren.

Samenwerken

De beginnende kunstvakdocent:
21. Levert een actieve, constructieve bijdrage aan verschillende vormen van overleg en samenwerken binnen en buiten het onderwijs;
    21.1 Initieert en organiseert muziek-educatieve voorstellingen of projecten voor het binnen- en buitenschoolse werkveld in samenwerking of nauw overleg met collega's;
22. Werkt volgens de in de samenwerking geldende afspraken, procedures en systemen;
23. Heeft een duidelijk beeld van zijn eigen kwaliteiten, beperkingen en rol in een samenwerking en staat open voor andere visies en ideeën.

Omgevingsgericht competent

De kunstvakdocent kan als docent en cultureel ondernemer relevante ontwikkelingen in de samenleving signaleren en onderzoeken en ziet daarin de kansen en mogelijkheden om op een zakelijke en georganiseerde wijze de verbinding te leggen met zijn leer- en werkomgeving.

Omgevingsgerichtheid

De beginnende kunstvakdocent:
24. Signaleert actuele ontwikkelingen in de internationale samenleving en verbindt deze aan de beroepspraktijk;
25. Voert (artistiek) praktijkonderzoek uit om zijn eigen theoretisch kader te toetsen aan de beroepspraktijk;
26. Toont inzicht in de functie en plaats van de kunsten in de samenleving en verwerkt die in zijn beroepspraktijk.

Cultureel ondernemen

De beginnende kunstvakdocent:
27. Neemt initiatief en benut kansen in de binnen- en buitenschoolse onderwijsmarkt, voor zowel bestaande als nieuwe producten of activiteiten;
    27.1. Initieert en organiseert muziek-educatieve voorstellingen of projecten voor het binnen- en buitenschoolse werkveld;
28. Toont zakelijk, creatief en organisatorisch inzicht bij het ontwikkelen van zijn cultureel ondernemerschap;
29. Levert een actieve bijdrage aan een gezamenlijk project of product en staat open voor andere ideeën en inbreng.

Kritisch-reflectief competent

De kunstvakdocent heeft als start-bekwaam beroepsbeoefenaar een kritische en onderzoekende houding richting zijn eigen (kunst)pedagogische en artistieke handelen, beroepsopvattingen en persoonlijke concepten en kan deze systematisch bijstellen ten bate van zijn persoonlijke en professionele ontwikkeling.

Reflectief

De beginnende kunstvakdocent:
30. Kijkt systematisch naar zijn handelen en heeft een duidelijk beeld van eigen kwaliteiten en beperkingen;
31. Gebruikt verschillende methodieken (bv. intervisie, evaluatie, feedback) om te reflecteren op zijn eigen handelen.

Groei en vernieuwing

De beginnende kunstvakdocent:
32. Heeft een kritische en onderzoekende houding gericht op vakinhoudelijke vernieuwing en doorgroei;
    32.1. Toont aan dat hij voortdurend bezig is met zijn artistieke ontwikkeling en zijn ontwikkeling als docent muziek en docent kunstvakken;
33. Ontwikkelt zijn beroepsvisie vanuit pedagogische en cultureel-maatschappelijke dimensies en past deze visie toe in de beroepspraktijk;
34. Gebruikt de resultaten van (artistiek) praktijkonderzoek om zijn eigen beroepsvisie verder te ontwikkelen en zijn persoonlijk werkconcept te expliciteren.
    34.1. Bezit relevante onderzoeksvaardigheden ten behoeve van de innovatie binnen de muziekeducatie, past deze toe en is in staat zijn bevindingen en/of onderzoeksresultaten terug te koppelen naar de onderwijspraktijk.

2 Landelijk beroepsprofiel en Beoordelingscriteria Praktijkexamens Muziek

Domein / **Competentie**	Artistiek	Vaktechnisch	Professioneel-maatschappelijk
1. visie	■		
2. creërend vermogen	■		
3. vermogen tot samenwerken	■	■	
4. communicatief vermogen	■	■	■
5. analyserend vermogen		■	
6. ambachtelijk vermogen		■	
7. ondernemerschap		■	
8. omgevingsgerichtheid			■
9. lerend vermogen	■	■	■
10. reflectief vermogen			■
11. innovatief vermogen	■		■

3 Beoordelingscriteria

De criteria Muziek zijn op Codarts-niveau vastgesteld als standaard en maken onderdeel uit van het OER.

Voor het beoordelen van praktijktentamens wordt binnen de muziekafdelingen gebruik gemaakt van deze criteria, opgezet in vier hoofddomeinen: **Vaktechnische** vaardigheden, **Artistieke** vaardigheden, **Performance** vaardigheden en **Ondernemers**vaardigheden. Elk van deze domeinen is uitgewerkt in deelcriteria.

Per type praktijktoets kan het verschillen of elk domein van toepassing is. De domeinen Vaktechnische en Artistieke vaardigheden zullen altijd van toepassing zijn. Het domein Performance vaardigheden zal in de overgrote meerderheid van de toetsen worden gebruikt, behalve als het gaat om een puur technische toets. Tot slot zal het domein Ondernemersvaardigheden met name worden gebruikt bij de afsluitende praktijktentamens.

A. Vaktechnische vaardigheden
mate van vloeiende beheersing van alle aspecten van het hoofdvak in ambachtelijke zin

1. Hoofdvak specifieke technieken
o.a.: ademhaling, streekvoering, articulatie, lichaamshouding, vingerzetting, stoktechnieken (drums, slagwerk), zangtechnieken en uitspraak, schrijftechnieken (compositie)

2. Sound- en toonvormingskwaliteit
o.a.: toon, sound, registergebruik, klankprojectie, ruimtegebruik, samenklank

3. Zuiverheid van intonatie
o.a.: algehele zuiverheid van intonatie en omgang met eventuele microtonale afwijkingen daarvan

4. Frasering en timing
o.a.: spanningsbogen, (micro)timing, samenspel

B. Artistieke vaardigheden
mate van muzikaal begrip en de overdracht daarvan op de luisteraars

1. Identiteit en authenticiteit
o.a.: persoonlijkheid en originaliteit

2. Programmasamenstelling en -uitvoering
o.a.: diversiteit, representativiteit, omvang, duur

3. Expressiviteit
o.a.: dynamiek en accentuatie, (non) vibrato, virtuositeit

C. Performance vaardigheden
mate van overtuiging; kwaliteit van artistieke presentatie van solo- en samenspel, mate van betrokkenheid gedurende de uitvoering van het programma, communicatie met en presentatie aan het publiek

1. Visuele identiteit en vormgeving
o.a.: uiterlijke verzorging podiumpresentatie

2. Communicatieve vaardigheden
o.a.: muzikale communicatie met publiek en ensemble- of bandleden

3. Interactieve vaardigheden
o.a.: interactieve communicatie met publiek en ensemble- of bandleden, improvisatie

4. Podiumpresentatie en uitstraling
o.a.: programmapresentatie, podiumuitstraling examenkandidaat, communicatie met publiek

D. Ondernemersvaardigheden
mate van professionaliteit in de presentatie van het eindexamen als productie, inclusief opkomst/publieksaantallen

1. Technische realisering
o.a.: technische verzorging podiumpresentatie

2. Organisatie en planning
o.a.: punctualiteit, podiumgebruik, changementen, overgangen tussen stukken, concertduur

3. Marketing
o.a.: posters, programmaboekje, gebruik van internet en sociale media, advertenties, eventueel gebruik overige externe media zoals krant, tijdschrift, radio of televisie

De hierboven genoemde domeinen zijn uitgewerkt in een normeringstabel. Deze tabel wordt gebruikt om te bepalen in hoeverre de student de leerdoelen, zoals beschreven in de modulebeschrijving, heeft behaald. De tabel is daarom toepasbaar op de hele doorlopende leerlijn binnen het praktijkdomein.

4 Normeringsschaal

A		**Vaktechnische vaardigheden**
	opleidings-competenties en eind-kwalificaties:	*beheerst een breed scala aan vaktechnische kennis en vaardigheden, in staat om zelfstandig binnen zowel de nationale als de internationale beroepspraktijk te functioneren*
cijfer	**Omschrijving**	**Criteria**
1.0 – 3.9	Slecht	veel vaktechnische gebreken, onhandigheid, slechte timing, frasering en ritmiek, weinig dynamische schakeringen, grove onzuiverheden, slechte klank, onjuist samenspel, zeer beperkt vocabulaire, slechte articulatie
4.0 – 5.4	Onvoldoende	overwegend onbevredigende techniek, matige timing, frasering en ritmiek, kleine onzuiverheden, gebrekkige klank, beperkt vocabulaire, matige articulatie
5.5 – 6.9	Voldoende	bevredigende techniek, voldoende gevoel voor timing, frasering en ritmiek, voldoende zuiver spel, voldoende vormgeving en klank, samenspel en samenklank in orde, voldoende articulatie, improvisatiemateriaal in ontwikkeling
7.0 – 7.9	Ruim voldoende	meer dan bevredigende techniek, redelijk gevoel voor timing, frasering en ritmiek, redelijk zuivere intonatie, ruim voldoende vormgeving klank en sound, ruim voldoende articulatie, voldoende variatie in improvisatiemateriaal
8.0 – 8.9	Goed	goede techniek, goed gevoel voor timing, frasering en ritmiek, zeer zuivere intonatie, goede vormgeving klank, goede articulatie, consistente toepassing van gevarieerd improvisatiemateriaal
9.0 – 9.5	Zeer goed	zeer goede techniek, uitstekende timing, frasering en ritmiek, zeer zuivere intonatie, trefzekere toepassing van een gevarieerd vocabulaire, trefzekere toepassing van gevarieerd improvisatiemateriaal, een zekere mate van artistieke rijpheid
9.6 – 10	Uitmuntend	virtuoze technische beheersing, de artistieke expressiviteit wordt op geen enkele wijze gehinderd, omvangrijk vocabulaire, hoge mate van artistieke rijpheid

B		**Artistieke vaardigheden**
	opleidings-competenties en eind-kwalificaties:	*beschikt over een analytisch vermogen om muziek ritmisch, melodisch en harmonisch te ontleden en muziek te interpreteren; beschikt over een muzikaal voorstellingsvermogen, beheerst een uitgebreid repertoire en heeft een eigen signatuur ontwikkeld*
cijfer	**Omschrijving**	**Criteria**
1.0 – 3.9	Slecht	weinig of geen artistieke identiteit waarneembaar, weinig muzikale expressie, programmasamenstelling slecht qua diversiteit, representativiteit, omvang, of duur, stijlgevoel afwezig of onjuist stijlgebruik, zeer weinig of geen spontaniteit tijdens improvisatie
4.0 – 5.4	Onvoldoende	artistieke identiteit inconsistent, onvoldoende muzikale expressie, programmasamenstelling matig qua diversiteit, representativiteit, omvang, of duur, onvoldoende stijlgevoel, weinig spontaniteit tijdens improvisatie
5.5 – 6.9	Voldoende	coherente artistieke identiteit, matige muzikale expressie, programmasamenstelling voldoende, stijlgevoel voldoende aanwezig, enigszins flexibele muzikale spontaniteit tijdens improvisatie
7.0 – 7.9	Ruim voldoende	artistieke identiteit manifesteert zich in duidelijke samenhang met medemusici, voldoende muzikale expressie, ruim voldoende ontwikkeld stijlgevoel, spontane improvisatie
8.0 – 8.9	Goed	originele artistieke identiteit, goede en adequaat aangewende muzikale expressie, authentiek stijlgevoel, flexibele en spontane improvisatie /creatie
9.0 – 9.5	Zeer goed	authentieke en originele artistieke identiteit, uitstekende muzikale expressie, authentiek stijlgevoel, flexibele en spontane improvisatie / creatie drukt een duidelijke muzikale intentie uit
9.6 – 10	Uitmuntend	een authentieke en originele artistieke identiteit met een grote muzikale diepgang manifesteert zich expressief en in harmonieuze samenhang met medemusici, een in zeer hoge mate accuraat en origineel stijlgevoel, een authentiek creatief vermogen drukt zich uit in zeer originele improvisatie/creatie

C		**Performance vaardigheden**
	opleidings-competenties en eind-kwalificaties:	*kan de artistieke, actuele of historische betekenis van muziek naar verschillende doelgroepen effectief communiceren en kan zichzelf presenteren; is in staat individueel en samen met anderen een actieve bijdrage aan een gezamenlijk product of proces te leveren*
cijfer	**Omschrijving**	**Criteria**
1.0 – 3.9	Slecht	uiterlijk onverzorgde podiumpresentatie, slechte muzikale communicatie tussen musici, geen muzikale communicatie met publiek, weinig muzikale zeggingskracht, geen interactieve communicatie, slechte presentatie die te weinig zelfvertrouwen op het podium uitstraalt
4.0 – 5.4	Onvoldoende	uiterlijk matig verzorgde podiumpresentatie, onvoldoende muzikale communicatie tussen musici en met publiek, geringe muzikale zeggingskracht, onvoldoende interactieve communicatie, enigszins onhandige presentatie die teveel onzekerheid op het podium uitstraalt
5.5 – 6.9	Voldoende	uiterlijk voldoende verzorgde podiumpresentatie, voldoende muzikale communicatie tussen musici en met publiek, voldoende muzikale zeggingskracht en interactieve communicatie, redelijke maar basale presentatievaardigheden zonder flair
7.0 – 7.9	Ruim voldoende	uiterlijk verzorgde podiumpresentatie, goede muzikale communicatie tussen musici en met publiek, heldere muzikale zeggingskracht, interactieve communicatie straalt artistieke betrokkenheid uit, ontspannen en zelfverzekerde presentatie met flair
8.0 – 8.9	Goed	uiterlijk goede en verzorgde podiumpresentatie, boeiende muzikale communicatie tussen musici en met publiek, overtuigende muzikale zeggingskracht, interactieve communicatie straalt overtuigingskracht uit, goede en originele presentatie
9.0 – 9.5	Zeer goed	zeer goed verzorgde podiumpresentatie, uitstekende muzikale communicatie tussen musici en met publiek met grote muzikale zeggingskracht en interactieve communicatie, uitstekende en originele presentatievaardigheden
9.6 – 10	Uitmuntend	zeer originele podiumpresentatie, muzikale communicatie en zeggingskracht tonen artistieke volwassenheid, uitmuntende persoonlijke presentatievaardigheden

D		**Ondernemingsvaardigheden**
	opleidings-competenties en eind-kwalificaties:	*beheerst de noodzakelijke bekwaamheden voor de technische en organisatorische realisering, alsmede het in de markt zetten, daarvan*

cijfer	**Omschrijving**	**Criteria**
1.0 – 3.9	Slecht	slechte en zeer onprofessionele technische verzorging, slechte organisatie, zeer rommelige changementen, foutieve concertduur, zeer lage opkomst, geen of foutieve marketing, geen ondernemingszin
4.0 – 5.4	Onvoldoende	onvoldoende en onprofessionele technische verzorging, gebrekkige organisatie, rommelige changementen, onjuiste concertduur, lage opkomst, onvoldoende marketing en ondernemingszin
5.5 – 6.9	Voldoende	technische en organisatorisch voldoende professioneel verzorgd, voldoende verzorgde changementen, juiste concertduur, voldoende marketing, enige ondernemingszin
7.0 – 7.9	Ruim voldoende	technische en organisatorisch ruim voldoende professioneel verzorgd, ruim voldoende verzorgde changementen, juiste concertduur, ruim voldoende marketing, getuigt van ondernemingszin
8.0 – 8.9	Goed	technische en organisatorisch goed professioneel verzorgd, goed verzorgde changementen, juiste concertduur, goede marketing, getuigt van een goede ondernemingszin
9.0 – 9.5	Zeer goed	technische en organisatorisch zeer goed professioneel verzorgd, zeer goed verzorgde changementen, juiste concertduur, goede opkomst, zeer goede marketing, getuigt van grote ondernemingszin
9.6 -10	Uitmuntend	technische en organisatorisch uitmuntend professioneel verzorgd, uitmuntend verzorgde changementen, juiste concertduur, volle zaal, uitmuntende marketing, getuigt van zeer grote ondernemingszin

DM Primair instrument sem 1.

Naam	DM Primair instrument sem 1		
Omschrijving	Het 'primair instrument' is het instrument waarop je je artistieke kwaliteiten op het voor jou, binnen de studietermijn, hoogst haalbare technische niveau presenteert.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Praktijk	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

In een wekelijkse individuele les wordt gewerkt aan techniek, auditieve vaardigheden, interpretatie, improvisatie, samenspel, podiumpresentatie, repertoireopbouw en regulatieve vaardigheden.

Een docent muziek moet een goed musicus zijn. Je kunt je vak na de opleiding pas goed uitoefenen als je je in voldoende mate artistiek en muzikaal ontwikkeld hebt. In alle onderwijsleersituaties ben je voortdurend een voorbeeld, waarbij het eigen muzikale vuur de aanzet moet zijn om tot musiceren, componeren en luisteren te komen.

Als muziekdocent ben je een voorbeeld en een rolmodel voor jouw leerlingen. Kunstenaarschap is daarom een kernkwaliteit! Uit de prestaties op het primair-instrument blijkt een professionele attitude; je moet in het werkveld kunnen functioneren als docent/musicus.

In een wekelijkse individuele les wordt gewerkt aan:

- Techniek
- Auditieve vaardigheden,
- Interpretatie
- Improvisatie
- Samenspel
- Podiumpresentatie
- Repertoireopbouw
- Regulatieve vaardigheden.

Verbinding met andere leergebieden

Er is een verbinding met de muziektheoretische vakken, theoretische kennis wordt toegepast op het instrument. Er is ook een verbinding met het ensemble waarin je als musicus functioneert en met de praktische en -theoretische vakken, alsmede de stage. Onderstaande ontwikkelingsaspecten spelen hierbij een rol:

- Jij als musicus
- Jij in de klas als rolmodel met jouw instrument
- Jij en jouw ambities
- Jij als medemusicus
- Jij als organisator
- Jij als vernieuwer
- Jij als onderzoeker

Verwijzing Competenties	1, 2, 5, 6, 7

Leerdoelen

- Je hebt een werkrelatie met de docent opgebouwd en je bent in staat sturing, kritiek en complimenten te ontvangen en je voelt je veilig om vragen te stellen.
- Je hebt repertoirekennis opgebouwd.
- Je hebt je artisticiteit verder ontwikkeld.
- Je kunt kritisch naar jezelf luisteren en je bent in staat te reflecteren.
- Je bent in staat elementaire stijl- en vormkennis toe te passen bij interpretatie.
- Je verbetert je speeltechniek.
- Je hebt je stijlgevoel ontwikkeld en je kunt hoofdkenmerken toepassen.
- Je hebt je vermogen tot kritisch luisteren ontwikkeld.
- Je past je analytisch inzicht toe.
- Je hebt je vermogen tot prima vista spelen/zingen ontwikkeld (instrument gebonden).
- Je hebt je improvisatie skills ontwikkeld (instrument gebonden).
- Je hebt een effectieve studiehouding en methode ontwikkeld**.**

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Individuele praktijkles		
Docent	Docenten primair instrument		
Ingangseisen	Voldoende aanleg, techniek en al ontwikkelde artisticiteit. Als criterium gelden de toelatingseisen voor HAVO voor Muziek en Dans 4e klas.		
Bronnen & literatuur	Per instrument anders.		
Toets; Omschrijving	Toets: Primair instrument sem 1	***Semester***	1
Toetsvorm	Individueel tussententamen.	**Deadline**	*n.v.t.*
Commissie	2 vakdocenten		

Inhoud van de toets

Speeltentamen

Beoordelingscriteria

- Beoordeling door de eigen docent aan de hand van diens bevindingen en het evaluatieverslag.
- Reflectie op studieresultaten door jezelf.
- Reflectie op studieresultaten door de docent.

Hierbij wordt gelet op de volgende aspecten:

- Techniek: intonatie, streek, ademhaling, register(beheersing), uitspraak, houding, vingerzetting, articulatie, motorische ontwikkeling, klank, toonvorming, toonkleuring.
- Artisticiteit: stijlgevoel, frasering, vormgevoel, samenspel, overtuigingskracht, originaliteit, breedte en kwaliteit repertoire, zeggingskracht, timing, sound, improvisatie, arrangementen, evt eigen composities, presentatie.

Toetsduur	15 minuten speeltijd		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	4	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Primair instrument sem 2.

Naam	DM Primair instrument sem 2		
Omschrijving	Het 'primair instrument' is het instrument waarop je je artistieke kwaliteiten op het voor jou binnen de studietermijn hoogst haalbare technische niveau presenteert.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Praktijk	***Domein***	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

In een wekelijkse individuele les wordt gewerkt aan techniek, auditieve vaardigheden, interpretatie, improvisatie, samenspel, podiumpresentatie, repertoireopbouw en regulatieve vaardigheden.
Een docent muziek moet een goed musicus zijn. De student kan zijn vak na zijn opleiding pas goed uitoefenen als hij zich in voldoende mate artistiek en muzikaal ontwikkeld heeft. In alle onderwijsleersituaties is de student voortdurend een voorbeeld, waarbij het eigen muzikale vuur de aanzet moet zijn om tot musiceren, componeren en luisteren te komen.
Als muziekdocent ben je een voorbeeld en een rolmodel voor jouw leerlingen. Kunstenaarschap is daarom een kernkwaliteit! Uit de prestaties op het primair-instrument blijkt een professionele attitude; je moet in het werkveld kunnen functioneren als docent/musicus.

- Je werkt aan de verbetering en de verfijning van je techniek en aan de uitbreiding van repertoire.
- In en door de lessen vergroot je je stijlkennis en daarmee verbeter je je interpretatie en expressie. Je bewustzijn van het bespelen van het instrument neemt toe.
- Je presenteert je op het tentamen.

Verbinding met andere leergebieden

- Er is een verbinding met de muziektheoretische vakken, theoretische kennis wordt toegepast op het instrument. Er is ook een verbinding met het ensemble waarin de student als musicus functioneert en met de praktische en -theoretische vakken, alsmede de stage. Onderstaande ontwikkelingsaspecten spelen hierbij een rol:
- Jij als musicus;
- Jij in de klas als rolmodel met jouw instrument;
- Jij en jouw ambities;
- Jij als medemusicus;
- Jij als organisator;
- Jij als vernieuwer;
- Jij als onderzoeker.

Verwijzing Competenties	1, 2, 5, 6, 7

Leerdoelen

- Je hebt een werkrelatie met de docent opgebouwd en je bent in staat sturing, kritiek en complimenten te ontvangen en je voelt je veilig om vragen te stellen.
- Je hebt repertoirekennis opgebouwd.
- Je hebt je artisticiteit verder ontwikkeld.
- Je kunt kritisch naar jezelf luisteren en je bent in staat te reflecteren.
- Je bent in staat elementaire stijl- en vormkennis toe te passen bij interpretatie.
- Je verbetert je speeltechniek.
- Je hebt je stijlgevoel ontwikkeld en je kunt hoofdkenmerken toepassen.
- Je hebt je vermogen tot kritisch luisteren ontwikkeld.
- Je past je analytisch inzicht toe.
- Je hebt je vermogen tot prima vista spelen/zingen ontwikkeld (instrument gebonden).
- Je hebt je improvisatie skills ontwikkeld (instrument gebonden).
- Je hebt een effectieve studiehouding en methode ontwikkeld.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder	
Voertaal	Nederlands			
Werkvormen	Individuele praktijkles			
Docent	Docenten primair instrument			
Ingangseisen	Primair sem 1 behaald			
Bronnen & literatuur	Per instrument anders.			
Toets; Omschrijving	Toets: Primair instrument sem 2		***Semester***	2
Toetsvorm	Individueel tussententamen.		**Deadline**	n.v.t.
Commissie	2 vakdocenten			

Inhoud van de toets

Een programma van tenminste 3 stukken.

Beoordelingscriteria

Hierbij wordt gelet op de volgende aspecten:

- Techniek: intonatie, streek, ademhaling, register(beheersing), uitspraak, houding, vingerzetting, articulatie, motorische ontwikkeling, klank, toonvorming, toonkleuring.
- Artisticiteit: stijlgevoel, frasering, vormgevoel, samenspel, overtuigingskracht, originaliteit, breedte en kwaliteit repertoire, zeggingskracht, timing, sound, improvisatie, arrangementen, evt eigen composities, presentatie.

Toetsduur	15 minuten speeltijd		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	4	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	20 punts numeriek		

Ensemble semester 1 en 2.

Naam	DM Ensemble jaar 1		
Omschrijving	In de lespraktijk speelt het samenspelen in verschillende bezettingen een belangrijke rol. Je bent in staat om vanuit een aantal stijlen op het gehoor te arrangeren, leiding te geven en te improviseren in een brede (klas)-bezetting. Daarnaast beheers je het popinstrumentarium en het spelen in een ensemble voldoende om leerlingen daarin te begeleiden. In de onderwijspraktijk ben je in staat een ensemble te coachen en of te leiden. De overdracht kan auditief zijn of formeel via akkoorden, sheets of bladmuziek. Je beheerst daarvoor verschillende instrumenten, hebt voldoende kennis van de benodigde techniek en vaardigheden als ensembleleider/coach.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Praktijk	**Domein**	Maker/Performer

Inhoud & relatie met werkveld

Samenspel, techniek, leiding geven, snel arrangeren, flexibiliteit als speler en nog meer zijn vaardigheden die dagelijks in de praktijk van de docent muziek voorkomen. Je leert omgaan met verschillende muzikale stijlen en dient met leerlingen van allerlei niveau tot samenspelen te komen. Je traint deze vaardigheden met je medestudenten. Je werkt een zelfgekozen stuk op je eigen manier uit en je studeert dit als bandleider in met de groep.

Je functioneert als musicus op je primair instrument in het ensemble en ontwikkeld het improvisatie vermogen. Ook speel je eenvoudige stukken op andere instrumenten dan je primair instrument en ontwikkelt je daar verder in. Enkele stukken worden uitgevoerd tijdens een uitvoering.

In het eerste semester gaat het bovendien om een kennismaking met aspecten van (eenvoudige) techniek, zoals kabels en aansluitingen.

In het tweede semester leer je ook omgaan met synthesizer en mengtafel. Ook verwerf je basiskennis over instrumenten en jouw rol in een ensemble (band).

De verbinding met andere leergebieden is:

- De Inzet van het primair instrument in de onderwijspraktijk.
- Het in de lespraktijk brengen van de instrumentale practica, zang, gitaar, drums, piano.
- Het in de les praktijk brengen van muziektheorie.
- Bandcoaching vaardigheden voor schoolsituaties en stages.

Verbinding met andere leergebieden

Theorie, practica, stage

Verwijzing Competenties	1, 2, 2.1, 3, 4, 5, 6, 6.1, 7, 14.1, 17, 18, 21, 22, 23

Leerdoelen

- Je hebt globaal inzicht in repetitietechnieken;
- Je hebt een kritisch oor voor samenklank, ritme en sound;
- Je hebt eenvoudige basiskennis van apparatuur, zoals versterkers, mengtafel, synthesizer;
- Je kunt een klein zelfgemaakt arrangement in een half uur globaal met groep instuderen;
- Je kunt musici stimuleren en enthousiasmeren;
- Je kunt als musicus op het eigen instrument in een ensemble/band functioneren;
- Je kunt starters vaardigheden op gitaar, toetsen, bas, drums, zang, percussie toepassen in het ensemble;
- Je kunt verschillende overdrachtsvormen toepassen:
  - traditioneel via bladmuziek, partituur en partijen,
  - verbaal met akkoorden sheets en vormschema's,
  - verbaal via voorspelen en imitatie zonder bladmuziek.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		

Werkvormen	Groeps- praktijkles		
Docent	Rolf Delfos/Leo Molendijk		
Ingangseisen	n.v.t.		
Bronnen & literatuur	Stukken die de studenten zelf uitzoeken		
Toets; Omschrijving	Toets: Ensemble jaar 1	***Semester***	2
Toetsvorm	Groeps- tussententamen: Evaluatie.	**Deadline**	n.v.t.
Commissie	Eigen docent		

Inhoud van de toets

- Je neemt voldoende deel aan het proces.
- Je functioneren als ensembleleider.
- Je functioneren als musicus.
- Je hebt een Band Score gemaakt met notatie, akkoordsymbolen en muzikale verwijzingen.

Beoordelingscriteria

- 80% aanwezigheid, voldoende actieve participatie als musicus.
- Band Score gemaakt met notatie, akkoordsymbolen en muzikale verwijzingen.
- Arrangement ingestudeerd met de groep.

Toetsduur	n.v.t.		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	3	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Zangpracticum semester 1

Naam	DM Zangpracticum semester 1		
Omschrijving	De stem is het belangrijkste instrument voor de muziekdocent. Zelf goed kunnen spreken en zingen is een belangrijke voorwaarde voor goed docentschap in de muziek en daarmee de kern van het vak zangpracticum. Het is een voorwaarde om ook anderen goed te kunnen begeleiden bij het ontwikkelen van stem- en zangtechniek. Naast goed gebruik van de eigen stem is kennis van een gevarieerd repertoire voor doelgroepen, verschillend in leeftijd, niveau en culturele achtergrond noodzakelijk.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Praktijk	***Domein***	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

Er wordt gewerkt met een stemtest door een logopedist.

Er wordt gewerkt aan de hand van gevarieerd repertoire en oefeningen aan:

- Klankvorming, houding, adem, dictie en articulatie, intonatie, tekstgevoeligheid, repertoire, interpretatie, expressie, ensemblezang.
- Bewust luisteren en geven van feedback.

Verbinding met andere leergebieden

Er wordt in het vak zangpracticum samengewerkt met de vakken koor, ensemble, solfège, pianopracticum, gitaarpracticum en wanneer van toepassing arrangeren.

Daarnaast zullen opdrachten vanuit de stage, die onderdeel zijn van het vakgebied methodiek/didactiek/pedagogiek worden voorbereid en gecoacht.

Verwijzing Competenties	5, 6, 6.3, 8.1, 13.3, 15.2

Leerdoelen

- Je voelt je vrij om je met je stem te uiten.
- Je gebruikt je zang- en spreekstem bewust in verschillende onderwijssituaties.
- Je kent stukken uit het repertoire, in de gewenste toonsoort voor je eigen stem en die van de gekozen doelgroep.
- Je kunt een stuk interpreteren en er een boeiend muzikaal verhaal van maken.
- Je kent de anatomische kanten van het functioneren van de menselijke stem (alle leeftijden) in hoofdlijnen.
- Je kunt positief en kritisch luisteren naar je eigen stem en leert werken aan de verdere ontwikkeling.
- Je leert constructieve feedback te geven op de zang van je medestudenten.
- Je bereidt een korte presentatie voor en voert deze uit.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groeps-praktijkles (± 8 studenten). Individuele coaching op reguliere basis.		
Docent	Judith Tacken, Natasza Kurek –Gudmundsson, Margriet van Duijvenbode, Kees Jan de Koning, Winanda van Vliet, gastdocent logopedist		
Ingangseisen	Normaal functionerend stemapparaat		

Bronnen & literatuur	Liedbundels als 'Eigen-wijs', songbooks, repertoire uit methodiekmodules, sites met liedrepertoire. Hand-out over de stem. Repertoire aangeleverd door docent en student.		
Toets; Omschrijving	Toets: Zangpracticum sem 1	***Semester***	1
Toetsvorm	Individueel uitgevoerd tussententamen in het bijzijn van de groep	**Deadline**	n.v.t.
Commissie	2 vakdocenten		
Inhoud van de toets Voortgangstoets • Het uit het hoofd kunnen zingen van een aantal stukken uit het behandelde repertoire, waarbij je zélf voor begeleiding zorgt (je mag je bij 1 stuk zelf begeleiden, voor de andere stukken iemand uitnodigen of een opname gebruiken).			
Beoordelingscriteria De volgende aspecten komen hierbij aan de orde: • Houding, ademhaling/ademsteun, zuiverheid, dictie en articulatie, stemgebruik, presentatie, expressie, interpretatie, correcte kennis van de liedjes.			
Toetsduur	12 minuten presentatietijd per student.		
Weging	De liedjes moeten correct gekend zijn en zuiver gezongen worden.		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Zangpracticum semester 2

<table>
<tr><td>Naam</td><td colspan="3">DM Zangpracticum semester 2</td></tr>
<tr><td>Omschrijving</td><td colspan="3">De stem is het belangrijkste instrument voor de muziekdocent. Zelf goed kunnen spreken en zingen is een belangrijke voorwaarde voor goed docentschap in de muziek en daarmee de kern van het vak zangpracticum. Het is een voorwaarde om ook anderen goed te kunnen begeleiden bij het ontwikkelen van stem- en zangtechniek. Naast goed gebruik van de eigen stem is kennis van een gevarieerd repertoire voor doelgroepen, verschillend in leeftijd, niveau en culturele achtergrond noodzakelijk.</td></tr>
<tr><td>Code Osiris</td><td></td><td>Cursustype</td><td>Cursus</td></tr>
<tr><td>Jaar</td><td>1</td><td>Examendoel</td><td>Propedeuse Bachelor</td></tr>
<tr><td>Handreiking</td><td>Praktijk</td><td>Domein</td><td>Musicus</td></tr>
<tr><td colspan="4">Inhoud & relatie met werkveld
Er wordt gewerkt met een stemtest door een logopedist.
Er wordt gewerkt aan de hand van gevarieerd repertoire en oefeningen aan:
• Klankvorming, houding, adem, dictie en articulatie, intonatie, tekstgevoeligheid, repertoire, interpretatie, expressie, ensemblezang.
• Bewust luisteren en geven van feedback.
• Pop- en jazznummers horen bij het repertoire van de bovenbouw BO en in het VO.
We zingen één- en meerstemmige stukken met kleine solo's. Je maakt kennis met timing- en melodievariatie en scatten.
In masterclassvorm krijgt ieder een beurt om een solostuk voor de groep voor te zingen. De groep krijgt luisteropdrachten en geeft feedback.

Verbinding met andere leergebieden
Er wordt in het vak zangpracticum samengewerkt met de vakken koor, ensemble, solfège, pianopracticum, gitaarpracticum en wanneer van toepassing arrangeren.
Daarnaast zullen opdrachten vanuit de stage, die onderdeel zijn van het vakgebied methodiek/didactiek/pedagogiek worden voorbereid en gecoacht.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Verwijzing Competenties</td><td colspan="2">2.1, 5, 6, 6.3, 8.1, 13.3, 15.2</td></tr>
<tr><td colspan="4">Leerdoelen
• Je voelt je vrij om je met je stem te uiten.
• Je gebruikt je zang- en spreekstem bewust in verschillende onderwijssituaties.
• Je kent stukken uit het repertoire, in de gewenste toonsoort voor je eigen stem en die van de gekozen doelgroep.
• Je kunt een stuk interpreteren en er een boeiend muzikaal verhaal van maken.
• Je kent de anatomische kanten van het functioneren van de menselijke stem (alle leeftijden) in hoofdlijnen.
• Je kunt positief en kritisch luisteren naar je eigen stem en leert werken aan de verdere ontwikkeling.
• Je leert constructieve feedback te geven op de zang van je medestudenten.
• Je bereidt een korte presentatie voor en voert deze uit.</td></tr>
<tr><td>Coördinerend onderdeel</td><td>DM</td><td>Contactpersoon</td><td>Leo Molendijk en Martijn Mansvelder</td></tr>
<tr><td>Voertaal</td><td colspan="3">Nederlands</td></tr>
<tr><td>Werkvormen</td><td colspan="3">Groeps-praktijkles (± 8 studenten); Individuele coaching op reguliere basis</td></tr>
</table>

Docent	Judith Tacken, Natasza Kurek –Gudmundsson, Margriet van Duijvenbode, Kees Jan de Koning, Winanda van Vliet		
Ingangseisen	Normaal functionerend stemapparaat		
Bronnen & literatuur	Repertoire aangeleverd door de docent en student		
Toets; Omschrijving	Toets: Zangpracticum sem 2	***Semester***	2
Toetsvorm	Individueel uitgevoerd overgangstentamen in het bijzijn van de groep of voor publiek	**Deadline**	*n.v.t.*
Commissie	3 vakdocenten		

Inhoud van de toets

- Het uit het hoofd kennen en goed kunnen zingen en presenteren van 2 songs: 1 pop, 1 jazz met improvisatie.
- Je zingt staand voor de groep. Je wordt daarbij begeleid door een student als onderdeel van diens pianopracticum of gitaarpracticum.
- (Daarnaast begeleid je jezelf nog bij één nummer op gitaar en één op piano als onderdeel van je eigen piano – en gitaarpracticumtentamen).
- Het inleveren van een opname van 3 zelf ingezongen stukken die gedurende het jaar in samenwerking met het pianopracticum en gitaarpracticum zijn bestudeerd en voorbereid en die voor beide vakken relevant zijn voor de toets.

Beoordelingscriteria

De volgende aspecten komen hierbij aan de orde:

- Houding, ademhaling/ademsteun, zuiverheid, dictie en articulatie, stemgebruik, presentatie, expressie, interpretatie, correcte kennis van de liedjes.

Al deze aspecten staan in dienst van het muzikaal overbrengen van de nummers.

Toetsduur	15 minuten presentatietijd per student (totaal incl. piano / gitaar)		
Weging	De nummers moeten correct gekend zijn en zuiver en muzikaal gezongen worden		
Studiepunten	2	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Koor Sem 1 en 2

Naam	DM Koor jaar 1		
Omschrijving	Gezamenlijk musiceren is een kernactiviteit binnen de opleiding Docent Muziek. In de toekomstige lespraktijk komt dat vrijwel dagelijks voor, in de vorm van zingen en spelen met klassen en ensembles. Koorzang binnen de opleiding staat ook voor musiceren op hoog niveau, voor gemeenschappelijk werken aan een muzikaal product èn het is hèt moment waarop alle studenten van de afdeling elkaar ontmoeten. In de praktijk van de muziekdocent is het leiden van een koor een veel voorkomende bezigheid. Niet alleen op school, bijvoorbeeld als onderdeel van een musicalrepetitie, maar vaak ook in verschillende contexten daarbuiten. Om de processen die zich in een koor afspelen te kunnen begrijpen, is koorervaring onmisbaar.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Praktijk	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

Tijdens de warming up, het inzingen en het repeteren ontdek je alle mogelijkheden van een koor. Hierdoor word je je ook bewust van de werkwijze die de docent volgt. Al doende leer je over het gebruik van inzingoefeningen (houding, adem, resonans, intonatie, articulatie) en het kleuren van je stem binnen de groep.
Je traint je melodisch en harmonisch gehoor en je van blad zing vaardigheden.
Je vergroot je repertoirekennis en doet naast stijlkennis ook ideeën op voor je eigen arrangementen.
Taal is een grote inspiratiebron voor expressie, je vergroot in een koor je palet aan uitdrukkingsmogelijkheden.
Je observeert (ook aan de hand van gerichte opdrachten) repetitietechnieken, expressiemiddelen en groepsgedrag als basis voor je lessen koordirectie in de hogere jaren van de opleiding.

Verbindingen met andere leergebieden

Het in de onderwijspraktijk brengen van muziektheorie, de verbinding met het zangpracticum, en het koordirectie practicum.

Verwijzing Competenties	5.1, 6.1, 6.3

Leerdoelen

- Je gebruikt je stem met klassieke basistechniek.
- Je kleurt je eigen stem in de koorklank.
- Je traint het van blad lezen / zingen in een praktijksituatie.
- Je zingt tekstbewust en expressief.
- Je bent je bewust van je vocale rol in een grote groep.
- Je kent divers koorrepertoire in historische en stilistische context.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder	
Voertaal	Nederlands			
Werkvormen	Groeps-praktijkles			
Docent	Martin Lekkerkerk, Jirre Stoutjesdijk, Jos Vermunt			
Ingangseisen	Toelatingsexamen			
Bronnen & literatuur	Repertoire uitgereikt in de repetities			
Toets; Omschrijving	Toets: Koor jaar 1		***Semester***	2
Toetsvorm	Groeps- tussententamen: deelname		**Deadline**	*n.v.t.*
Commissie	Eigen docent			

Inhoud van de toets

Je neemt deel aan de repetities en de eindpresentatie en aan de jaarlijks in te plannen koorprojecten

Beoordelingscriteria • Je presentie (80% minimaal). • Je levert je observatie- en reflectie-opdrachten in. • Je deelname aan de eindpresentatie en indien gewenst het kunnen geven van feedback. • De reflectie geschiedt voornamelijk door de docent waarbij gelet wordt op intonatie, uitspraak, ritmiek, kleuring, balans, toonvorming.			
Toetsduur	n.v.t.		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	3	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Pianopracticum sem 1.

Naam	DM Pianopracticum sem 1		
Omschrijving	Je werkt aan je pianovaardigheden, met een specifieke focus op het begeleiden van liedjes. Bij het zingen van liedrepertoire is een akkoordinstrument vaak gewenst om te begeleiden. De piano is, naast de gitaar, daarvoor het meest gebruikte instrument. Met pianospelen maak je bovendien muziektheoretische verschijnselen als harmonieleer inzichtelijk. Zo ga je ook steeds betere arrangementen maken en train je jouw muzikale gehoor.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Praktijk	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

De piano is een krachtig hulpmiddel bij veel facetten van het vak Docent Muziek. Met elementaire techniek kun je al diverse, fantasievolle en schilderende begeleidingen maken.
Muziektheorie wordt inzichtelijker op het klavier, de piano is een belangrijk hulpmiddel om je harmonische gehoor te trainen.
Je ontwikkelt toetsvaardigheid om snel nieuwe partituren te verkennen en partijen in te spelen in notatieprogramma's op de computer.
Je leert voldoende basistechnieken om de piano in te zetten als begeleidingsinstrument in de klas: zoals een melodie voorspelen, ondersteunend in ritme en harmonie, duidelijk intro, etc.
Je traint je muzikaal gehoor en harmonisch inzicht door middel van het spelen van harmonische basisoefeningen, oefenen van stemvoering, harmoniseren, toonladders etc.
De volgende aspecten komen hierbij aan de orde:

- De algemene technische vaardigheden.
- Het lezen van akkoorden-schema's en noten.
- De ritmische training ebharmonische training.
- Het vormgeven van arrangementen.
- Het neerzetten van een groove.
- Het functioneel begeleiden met expressie.

Er wordt vooral gewerkt aan de hand van liedrepertoire en daarnaast genoteerde oefeningen en technische en harmonische basisoefeningen.

Verbinding met andere leergebieden

Methodiek, stage, zangpracticum, ensemble en muziektheorie/solfège.

Verwijzing Competenties	5,1, 6.1, 6.4

Leerdoelen

- Je ontwikkelt je pianovaardigheden tot een zo hoog mogelijk niveau, maar voldoet in elk geval aan de gestelde minimum
- criteria (zie hieronder):
- Je bent in staat jezelf te begeleiden, en/of een ander te begeleiden, bij een afgesproken repertoire. Er is in elk geval sprake van een aantal verschillende muziekgenres.
- Er wordt zowel gewerkt op basis van akkoordenschema's als met genoteerd repertoire.
- Je beheerst een afgesproken aantal basisoefeningen, vooral op het gebied van harmonie (cadensen, stemvoering), techniek (bijv toonladders) en noten lezen. De oefeningen met bijbehorende criteria zijn te vinden op de digitale leeromgeving.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Individuele praktijkles		
Docent	Peter Favier, Saul de Caluwé, Tim Frieke, Katia Mauro Correa, Tessa Kraus		
Ingangseisen	Toelatingsexamen. Het niveau van afsluiting vormt het startniveau voor de volgende module.		

Bronnen & literatuur	Pianomethodes en –partituren. Diverse bronnen, zowel op papier als digitaal te vinden in de Codarts en KonCon mediatheek of verkrijgbaar via de docent. Liedbundels uit het educatie werkveld, liedrepertoire vanuit de stage.		
Toets; Omschrijving	Toets: Pianopracticum sem 1	***Semester***	1
Toetsvorm	Individueel tussententamen. (Praktijktentamen (voorspelen en -zingen))	**Deadline**	*n.v.t.*
Commissie	2 vakdocenten		

Inhoud van de toets

1. De bij dit semester behorende basisoefeningen voor dit semester zijn in de les afgesloten en voldoende beoordeeld.
2. Je begeleidt een andere student bij een lied uit het (kinder-)liedrepertoire dat relevant is voor de stage. Repertoirekeuze vindt plaats in overleg en hangt o.a. af van je ingangsniveau (zie criteria). Je speelt hierbij op basis van akkoordenschema's, dus geen uitgeschreven pianobegeleiding.
3. Je begeleidt jezelf bij een lied naar keuze. Repertoirekeuze vindt plaats in overleg en hangt onder meer af van je ingangsniveau (zie criteria). Je speelt op basis van een akkoordenschema of (deels) uitgeschreven pianobegeleiding.
4. Eén stuk voorspelen dat vanaf notatie is ingestudeerd. Repertoirekeuze vindt plaats in overleg en hangt onder meer af van je ingangsniveau (zie criteria).

Beoordelingscriteria

- ad 1. De criteria voor elke oefening (tempo, welke toonsoorten, vereiste techniek, etc) staan op de opdrachtbeschrijvingen vermeld (te vinden op digitale leeromgeving). De oefeningen speel je in de les voor en worden beoordeeld door de docent. Dit voorspelen mag ook 'op afstand' door middel van filmen en digitaal inleveren.
- ad 2 en 3. Het belangrijkste criterium voor het begeleiden van de liedjes is dat de begeleiding adequaat is. Dat wil zeggen: je moet in staat zijn dit lied in de praktijk te begeleiden bijvoorbeeld voor de klas of tijdens een koorrepetitie.
    - Je kent en speelt de stukken van begin tot eind, zonder noemenswaardige onderbrekingen.
    - Je begeleidingen zijn ritmisch solide en geven voldoende ondersteuning bij degene die zingt (ook melodisch en harmonisch)
    - Je speelt correcte harmonische schema's en evt kleuringen daarbij.
    - Je begeleidingen zijn (dynamisch) in balans met de zangstem en de toonsoorten geschikt voor het stembereik.
    - In de begeleidingen is op zijn minst sprake van enige ontwikkeling in arrangement en dynamiek, passend bij de vorm van het stuk.
    - Uit het hoofd spelen is geen vereiste, maar natuurlijk altijd aan te raden.
    - De stukken moeten zo gekozen zijn dat uit de twee stukken samen voldoende niveau kan blijken op de gebieden: ritmisch, harmonisch en melodisch. Het kan dus bijvoorbeeld zijn dat 1 stuk harmonisch/melodisch wat complexer is, en een tweede slechts uit drie akkoorden bestaat maar ritmisch juist heel uitdagende elementen bevat.
- ad 4. je hebt het gehele stuk of het afgesproken fragment ervan ingestudeerd en kunt dit spelen zonder noemenswaardige onderbrekingen.
    - Het (redelijkerwijs) foutloos kunnen spelen van het stuk is voor iedereen een vereiste. Daarnaast werk je aan techniek, timing, dynamiek, pedaalgebruik etc. op een voor jou haalbaar niveau.

De moeilijkheidsgraad van de te kiezen stukken wordt in overleg bepaald en is met name afhankelijk van je ingangsniveau. Doel is altijd om een voor jou zo hoog mogelijk haalbaar pianotechnisch en leesvaardigheidsniveau te bereiken.

Toetsduur	15 minuten speeltijd per student (incl. zang)		
Weging	Techniek, routine en balans moeten alle drie voldoende zijn		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Pianopracticum sem 2.

Naam	DM Pianopracticum sem 2		
Omschrijving	Je werkt aan je pianovaardigheden, met een specifieke focus op het begeleiden van liedjes. Bij het zingen van liedrepertoire is vaak een akkoordinstrument gewenst ter begeleiding. De piano is, naast de gitaar, daarvoor het meest gebruikte instrument. Met pianospelen maak je bovendien muziektheoretische verschijnselen als harmonieleer inzichtelijk. Zo ga je ook steeds betere arrangementen maken en train je jouw muzikale gehoor.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Praktijk	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

De piano is een krachtig hulpmiddel bij veel facetten van het vak Docent Muziek. Met elementaire techniek kun je al diverse, fantasievolle en schilderende begeleidingen maken.

Muziektheorie wordt inzichtelijker op het klavier, de piano is een belangrijk hulpmiddel om je harmonische gehoor te trainen.

Je ontwikkelt toetsvaardigheid om snel nieuwe partituren te verkennen en partijen in te spelen in notatieprogramma's op de computer.

Je leert voldoende basistechnieken om de piano in te zetten als begeleidingsinstrument in de klas: zoals een melodie voorspelen, ondersteunend in ritme en harmonie, duidelijk intro, etc.

Je traint je muzikaal gehoor en harmonisch inzicht door middel van het spelen van harmonische basisoefeningen, oefenen van stemvoering, harmoniseren, toonladders etc.

De volgende aspecten komen hierbij aan de orde:

- De algemene technische vaardigheden.
- Het lezen van akkoorden-schema's en noten.
- De ritmische training ebharmonische training.
- Het vormgeven van arrangementen.
- Het neerzetten van een groove.
- Het functioneel begeleiden met expressie.

Er wordt vooral gewerkt aan de hand van liedrepertoire en daarnaast genoteerde oefeningen en technische en harmonische basisoefeningen.

Verbinding met andere leergebieden

Methodiek, stage, zangpracticum, ensemble en muziektheorie/solfège.

Verwijzing Competenties	5,1, 6.1, 6.4

Leerdoelen

- Je ontwikkelt je piano vaardigheden tot een zo hoog mogelijk niveau, maar voldoet in elk geval aan de gestelde minimum criteria (zie hieronder)
- Je bent in staat jezelf te begeleiden, en/of een ander te begeleiden, bij een afgesproken repertoire. Er is in elk geval sprake van een aantal verschillende muziekgenres. Er wordt zowel gewerkt op basis van akkoordenschema's als met genoteerd repertoire.
- Je beheerst een afgesproken aantal basisoefeningen, vooral op het gebied van harmonie (cadensen, stemvoering), techniek (bijv toonladders) en noten lezen. De oefeningen met bijbehorende criteria zijn te vinden op de digitale leeromgeving.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Individuele praktijkles; Groeps-praktijkles; Video		
Docent	Peter Favier, Saul de Caluwé, Tim Frieke, Katia Mauro Correa, Tessa Kraus		

Ingangseisen	Eerste semester voldaan. Het niveau van afsluiting vormt het startniveau voor de volgende module.		
Bronnen & literatuur	Reader Piano Practicum Propedeuse, waarmee elke student op eigen niveau aan het werk is. Eigen voorkeur en keuze van liedmateriaal binnen de werkkaders van de reader.		
Toets; Omschrijving	Toets: Pianopracticum sem 2	***Semester***	2
Toetsvorm	Individueel tussententamen. (Praktijktentamen (voorspelen en -zingen))	**Deadline**	*n.v.t.*
Commissie	3 vakdocenten		

Inhoud van de toets

1. De bij dit semester behorende basisoefeningen voor dit semester zijn in de les afgesloten en voldoende beoordeeld.
2. Je begeleidt een andere student bij een lied uit het (kinder-)liedrepertoire dat relevant is voor de stage. Repertoirekeuze vindt plaats in overleg en hangt o.a. af van je ingangsniveau (zie criteria). Je speelt op basis van akkoordenschema's, dus geen uitgeschreven pianobegeleiding.
3. Je begeleidt jezelf bij een lied naar keuze. Repertoirekeuze vindt plaats in overleg en hangt o.a. af van je ingangsniveau (zie criteria). Je speelt op basis van een akkoordenschema of (deels) uitgeschreven pianobegeleiding.
4. Eén stuk voorspelen dat vanaf notatie is ingestudeerd. Repertoirekeuze vindt plaats in overleg en hangt o.a. af van je ingangsniveau (zie criteria).

Beoordelingscriteria

- Ad 1. De criteria voor elke oefening (tempo, welke toonsoorten, vereiste techniek, etc) staan op de opdracht-beschrijvingen vermeld (te vinden op digitale leeromgeving). De oefeningen speel je in de les voor en worden beoordeeld door de docent. Dit voorspelen mag ook 'op afstand' door middel van filmen en digitaal inleveren.
- Ad 2 en 3. Het belangrijkste criterium voor het begeleiden van de liedjes is dat de begeleiding adequaat is. Dat wil zeggen: bent in staat dit lied in de praktijk te begeleiden bijvoorbeeld voor de klas of tijdens een koorrepetitie.
    - Je kent en speelt de stukken van begin tot eind, zonder noemenswaardige onderbrekingen.
    - Je begeleidingen zijn ritmisch solide en geven voldoende ondersteuning bij degene die zingt (ook melodisch en harmonisch).
    - Je speelt correcte harmonische schema's en evt kleuringen daarbij.
    - Je begeleidingen zijn (dynamisch) in balans met de zangstem en de toonsoorten geschikt voor het stembereik.
    - In de begeleidingen is op zijn minst sprake van enige ontwikkeling in arrangement en dynamiek, passend bij de vorm van het stuk.
    - Uit het hoofd spelen is geen vereiste, maar natuurlijk altijd aan te raden.
    - De stukken moeten zo gekozen zijn dat uit de twee stukken samen voldoende niveau kan blijken op de gebieden: ritmisch, harmonisch en melodisch. Het kan dus bijvoorbeeld zijn dat 1 stuk harmonisch/melodisch wat complexer is, en een tweede slechts uit drie akkoorden bestaat maar ritmisch juist heel uitdagende elementen bevat.
- Ad 4. je hebt het gehele stuk of het afgesproken fragment ervan ingestudeerd en kunt dit spelen zonder noemenswaardige onderbrekingen.
    - Het (redelijkerwijs) foutloos kunnen spelen van het stuk is voor iedereen een vereiste. Daarnaast werk je aan techniek, timing, dynamiek, pedaalgebruik etc. op een voor jou haalbaar niveau.

De moeilijkheidsgraad van de te kiezen stukken wordt in overleg bepaald en is met name afhankelijk van je ingangsniveau. Doel is altijd om een voor jou zo hoog mogelijk haalbaar pianotechnisch en leesvaardigheidsniveau te bereiken.

Toetsduur	15 minuten presentatietijd per student (totaal incl. zang / gitaar)		
Weging	Techniek, routine en balans moeten alle drie voldoende zijn		
Studiepunten	2	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Drumpracticum sem 1.

Naam	DM Drumpracticum sem 1		
Omschrijving	De student leert en ontwikkelt de basisvaardigheden op het drumstel. Het drumstel speelt in het muziekonderwijs een belangrijke rol, bijvoorbeeld in het VO en bij bandcoaching.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Praktijk	**Domein**	Musicus

Inhoud en relatie met werkveld

Als student is het belangrijk om je ritmische vaardigheden te ontwikkelen. Als docent is het belangrijk basis ritmes te kunnen spelen en leerlingen te kunnen coachen op drumgebied.

In deze module leer je basale drumgrooves spelen en creatief omgaan met drumritmes en deze zelf toepassen, spelen en verzinnen. Je kunt vormschema's lezen en spelen. Je schrijft met behulp van het computerprogramma Sibelius.

Onderdelen die je in deze module leert zijn:

- Het ontwikkelen van bandcoaching skills op drumgebied.
- Basisgrooves in (school)bandje kunnen (voor)spelen, uitschrijven, vereenvoudigen, adviseren.
- Functie en plaats van fill.
- Een vormschema spelen en interpreteren.
- Het spelen van eenvoudige slagwerk-ensembles.

Verbinding met andere leergebieden

Theorie, ensemble, stage, ritme en beweging

Verwijzing Competenties	1 t/m 6

Leerdoelen

Je kunt het drumstel en coaching op drums bij bands inzetten in de onderwijspraktijk.
Je ontwikkelt eigen vaardigheden op de drums.
Je leert anderen op de drums te coachen (band coaching).
Je leert spelen in eenvoudige slagwerk-ensembles.
Je leert in deze module de volgende vaardigheden:

- 4 basis rudiments (RL-LR-RR-LL) en combinaties en (didactisch) toepassen.
- Basisgrooves in POP-Funk-Shuffle (variaties SD-BD-HH).
- Drumpartijen herkennen en horen uit bestaande muziek.
- Drumpartijen vereenvoudigen en aanpassen voor lessituaties.
- Nieuwe drumpartijen maken aan de hand van een muzikaal gegeven.
- Fills (achtsten / korte - volle maat) toepassen / spelen / verzinnen.
- Accenten spelen (achtsten).
- Vormschema´s / drumcharts lezen en spelen.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groeps-praktijkles		
Docent	Eelco de Boer		
Ingangseisen	Toelatingsexamen		
Bronnen & literatuur	"Drumpracticum Docent Muziek", auteur Hans van Gennip, verkrijgbaar via Mediatheek		
Toets; Omschrijving	Toets: Drumpracticum sem 1	***Semester***	1
Toetsvorm	Individueel tussententamen (Praktijktoets)	**Deadline**	n.v.t.
Commissie	2 vakdocenten		

Inhoud van de toets Je speelt mee met twee play alongs (met vormschema) waarvan: één pop-song (bv. "Fields of gold-Sting") en één funky-song (bv. "Summergroove") met impro-gedeelte, simpele Calypso (met impro), reggae.			
Beoordelingscriteria Er wordt gelet op techniek, overzicht van song, timing, strak en groove, sound, tempo houden (zeker bij fills en solo-impro), plaatsing fills, spelen van "solo on vamp".			
Toetsduur	15 minuten		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Drumpracticum sem 2.

Naam	DM Drumpracticum sem 2		
Omschrijving	Je leert en ontwikkelt de basisvaardigheden op het drumstel. Het drumstel speelt in het muziekonderwijs een belangrijke rol, bijvoorbeeld in het VO en bij bandcoaching.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Praktijk	**Domein**	Musicus
Inhoud & relatie met werkveld Als student is het belangrijk om je ritmische vaardigheden te ontwikkelen. Als docent is het belangrijk basis ritmes te kunnen spelen en leerlingen te kunnen coachen op drumgebied. In deze module leer je basale drumgrooves spelen en creatief omgaan met drumritmes en deze zelf toepassen, spelen en verzinnen. Je kunt vormschema's lezen en spelen. Je schrijft met behulp van het computerprogramma Sibelius. Onderdelen die je in deze module leert zijn: • Het spelen en interpreteren van drumcharts. • Het schrijven van een drumchart van bestaand liedje met behulp van Sibelius. • Het kennismaken met het geven van slagwerklessen aan groepen (beoordeling gebeurt in semester 6). **Verbinding met andere leergebieden** Theorie, ensemble, stage, ritme en beweging			
Verwijzing Competenties	1 t/m 6		
Leerdoelen Zie ook modulebeschrijving semester 1 Je leert in deze module de volgende vaardigheden: • Vormschema´s / drumcharts lezen, spelen, inclusief het schrijven met behulp van Sibelius. • Aan medestudenten les(ideeën) geven van "slagwerk met groepen".			
Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groeps-praktijkles		

Docent	Eelco de Boer		
Ingangseisen	n.v.t.		
Bronnen & literatuur	"Drumpracticum Docent Muziek", Hans van Gennip (Mediatheek). "Ritmiek & Slagwerkles geven aan groepen", Hans van Gennip, (Uitg.: Hit-Music). Demo-Video's op Facebookpagina "DocentenDSP" voor het gebruik van Sibelius.		
Toets; Omschrijving	Toets: Drumpracticum sem 2	***Semester***	2
Toetsvorm	Individueel tussententamen (Praktijktoets)	**Deadline**	*n.v.t.*
Commissie	2 vakdocenten		
Inhoud van de toets Beoordeling van drumchart. Het spelen van drumcharts van medestudenten.			
Beoordelingscriteria Er wordt gelet op de lay-out van Drumchart volgens "DocentenDSP" Demo-Video's. Er wordt gelet op de leesbaarheid en speelbaarheid van deze chart (door medestudenten), met andere woorden het aanpassen, vereenvoudigen van het origineel indien noodzakelijk.			
Toetsduur	45 minuten met 4 studenten		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Gitaarpracticum sem 1.

Naam	DM Gitaarpracticum sem 1		
Omschrijving	Je leert en ontwikkelt de basisvaardigheden op de gitaar als begeleidingsinstrument. De gitaar is vanwege de bewegingsvrijheid, naast de piano, het begeleidingsinstrument bij uitstek. Daarom is het belangrijk dat alle docenten muziek een basis van begeleidingsvaardigheden op het instrument ontwikkelen.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Praktijk	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

De gitaar is een veelgebruikt begeleidingsinstrument met veel mogelijkheden, zowel ritmisch, melodisch als harmonisch. Daarom is het belangrijk dat iedere student de basis begeleidingvaardigheden op de gitaar ontwikkelt.

Deze module richt zich bij beginners op een eerste kennismaking met de gitaar:
• De juiste houding, basisakkoorden, slagjes en tokkels om zichzelf in de basis te begeleiden.
• Het lezen en spelen van akkoordschema's, tablatuur en notenbeeld wordt behandeld.
Voor gevorderden:
• Het spelen van kinderliedjes in verschillende muziekstijlen op de gitaar.
• Naast de basistechnieken die worden behandeld wordt ook gekeken naar specifieke stijleigen gitaartechnieken.

Verbinding met andere leergebieden

Ensemble, stage, zang practicum

Verwijzing Competenties	5.1, 6.1, 6.4

Leerdoelen

Je kunt verschillende speeltechnieken op de gitaar spelen en bouwt een repertoire op, dat gericht is op de onderwijspraktijk.
Je kunt de gitaar inzetten als begeleidingsinstrument bij diverse lessituaties in de klas.
Hierbij gaat het om de volgende vaardigheden:

- Het beheersen van de allereerste basisbeginselen van het gitaarspel.
- het beheersen van de majeur/mineur basisakkoorden (open akkoorden).
- Het beheersen van basis slagjes en tokkels.
- Akkoordschema's spelen op de gitaar. Dit doe je aan de hand van 'Eigenwijs'.
- Het spelen én toepassen van de behandelde stof (zie inhoud).
- Het geleerde overdragen aan leerlingen in verschillende lessituaties.
- De gitaar gebruiken als begeleidings instrument in diverse lessituaties.
- Muzikaal vormend: het aanleren van een kritische houding op eigen muzikaal functioneren als stijleigen begeleider.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groeps- praktijkles		
Docent	Mark Bogert, Jeroen Schaap		
Ingangseisen	Toelatingsexamen		
Bronnen & literatuur	Materiaal (nummers) vanuit de stage. Diverse songs uit school methodes. Liederen uit de reader gitaarpracticum leerjaar 1.		
Toets; Omschrijving	Toets: Gitaarpracticum sem 1	***Semester***	1
Toetsvorm	Individueel tussententamen. (Praktijktentamen (voorspelen en -zingen))	**Deadline**	*n.v.t.*
Commissie	2 vakdocenten		

Inhoud van de toets Het voorspelen van twee kinderliedjes en één popstuk naar eigen keuze. Bij de nummers gebruik je verschillende manieren van aanslaan; 1 tokkelstuk, 1 slagstuk, 1 eigen keuze. Voor het tentamen moeten zeven stukken worden door gewerkt ter goedkeuring van de docent: op het tentamen worden 3 van deze 7 stukken ten gehore gebracht.			
Beoordelingscriteria • Het vloeiend overpakken van akkoorden. • Het vertalen van akkoordschema naar gitaarspel. • De voordracht van speelstukken waarbij gelet wordt op de continuïteit, tempo, inleving in de sfeer van het lied. • Een duidelijke, steady begeleiding ten gehore brengen.			
Toetsduur	15 minuten presentatietijd per student (totaal incl. piano)		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Gitaarpracticum sem 2.

Naam	DM Gitaarpracticum sem 2		
Omschrijving	Je leert en ontwikkelt de basisvaardigheden op de gitaar als begeleidingsinstrument. De gitaar is vanwege de bewegingsvrijheid, naast de piano, het begeleidingsinstrument bij uitstek. Daarom is het belangrijk dat alle docenten muziek een basis van begeleidingsvaardigheden op het instrument ontwikkelen.		
Code Osiris	DM-GPR-D2-02	***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Praktijk	**Domein**	Musicus
Inhoud & relatie met werkveld De gitaar is een veelgebruikt begeleidingsinstrument met veel mogelijkheden, zowel ritmisch, melodisch als harmonisch. Daarom is het belangrijk dat iedere student de basis begeleidingvaardigheden op de gitaar ontwikkelt. Je kunt basale akkoordenschema's spelen, waarin verschillende slagjes en tokkels worden toegepast. Het repertoire komt uit verschillende muziekmethodes van het PO en VO en wordt ingezet in de stagelessen. Deze module richt zich bij beginners op: Het uitbreiden van akkoordkennis, het repertoire van slagjes en tokkels. Het repertoire accent verschuift naar popstukken waarbij gelet wordt op balans, continuïteit, diversiteit van aanslagtechnieken. Deze module richt zich bij gevorden op: Het uitbreiden van akkoordkennis (vierklanken, omkeringen van akkoorden), het spelen van het notenbeeld. In dit semester is er extra aandacht voor fingerpicking en 8e en 16e slagjes. **Verbinding met andere leergebieden** Ensemble, stage, zang practicum			
Verwijzing Competenties	5.1, 6.1, 6.4		

Leerdoelen

Je kunt verschillende speeltechnieken op de gitaar spelen en je bouwt een repertoire op, dat gericht is op de onderwijspraktijk.

Je kunt de gitaar inzetten als begeleidingsinstrument bij diverse lessituaties in de klas.

Hierbij gaat het om de volgende vaardigheden:

- Het spelen en zingen van nummers uit het 1e jaars stage repertoire.
- Het beheersen van alle open akkoorden.
- Eenvoudige melodie en improvisatie spelen.
- Ritmes imiteren en eigen ritmes creatief kunnen invullen voor slagjes en tokkels.
- Kritisch luisteren naar eigen performance.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groeps- praktijkles		
Docent	Mark Bogert, Jeroen Schaap		
Ingangseisen	n.v.t.		
Bronnen & literatuur	Materiaal (nummers) vanuit de stage. Div. songs en instructiemateriaal, zoals akkoordsheets, liedmateriaal, liederen uit de reader gitaarpracticum leerjaar 1.		
Toets; Omschrijving	Toets: Gitaarpracticum sem 2	***Semester***	2
Toetsvorm	Individueel tussententamen. (Praktijktentamen (voorspelen en -zingen))	**Deadline**	*n.v.t.*
Commissie	3 vakdocenten		

Inhoud van de toets

Het kennen en kunnen spelen van 7 popstukken naar eigen keuze. Bij de nummers worden verschillende manieren van aanslaan gebruikt.

Je speelt en zingt bij één (eventueel verkort) nummer.

Je begeleidt een ander bij één (compleet) nummer: keuze, toonsoort en afwerking is in overeenstemming met de solist.

(De overige stukken zijn tijdens de lessen voorgespeeld en beoordeeld door de docent.)

Beoordelingscriteria

- Het vloeiend overpakken van akkoorden.
- De beheersing van constante slag en tokkel.
- De beheersing van alle open akkoorden inclusief septiem akkoorden.
- Een presentatie waarbij je een lessituatie simuleert en hierbij speelt voor medestudenten.
- de open klank van akkoorden / techniek.

Toetsduur	15 minuten presentatietijd per student (totaal incl. piano / zang)		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM MTE sem 1, toets 1: Solfège en gehoortraining 1

Naam	DM MTE sem 1		
Omschrijving	Basistraining m.b.t. melodische en harmonische solfege, audiatie van begrippen en koppeling van kennis en auditieve vaardigheid.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Theorie	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

Na afronding van deze module beheers je muzieknotatie lezend, schrijvend, luisterend en zingend. Deze integrale klankvoorstelling die met genoteerde muziek samenhangt is een onmisbaar onderdeel van je professionele expertise als docent en uitvoerend musicus.

In de lessen worden bovenstaande zaken zoveel mogelijk integraal getraind samen met de ontwikkeling van analytische vaardigheden (zie ook module Analysetechnieken 1). Er wordt gewerkt met materiaal uit verschillende muziekgenres en stijlperioden, zowel klassiek als jazz, pop en wereldmuziek.

Verbinding met andere leergebieden

- Er is een sterke link met het vak Ritme en Beweging, met name op het gebied van ritmische solfège en -notatie.
- Muziekpraktische vakken: primair instrument, practica, ensemble (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).
- Methodiek / stage (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).

Verwijzing Competenties	2.1, 3, 4.1, 5, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 11, 30, 31.

Leerdoelen

- Je beheerst de basis solfège tools (solmisatie naar keuze do re mi relatief of cijfers) in de majeur- en mineurtoonsoorten.
- Je kunt (onvoorbereide) melodieën van nog redelijk eenvoudig niveau van blad zingen: diatonisch in majeur- en mineurtoonsoorten.
- Je kunt de basale diatonische cadensen en progressies in majeur en mineur herkennen en verschillende stemmen (mee)zingen (niveau indicatie: Oscar van Dillen - Harmonic building blocks, laddereigen akkoorden.)
- Je kunt audiëren en auditief herkennen: toonladders (majeur, natuurlijk, harmonisch en melodisch mineur), intervallen tot en met octaaf, drieklanken, septiemakkoorden, omkeringen.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groepsles; werkgroep; individuele coaching; Blended learning; zelfstudie		
Docent	N.t.b.		
Ingangseisen	Toelatingsexamen Docent Muziek		
Bronnen & literatuur	Diverse solfègematerialen en –methodes, bijvoorbeeld: • Gerard Blok - Traplopen en springstof deel 1 • Eigen materialen docenten (Oscar van Dillen: Outline of basic music theory – exercises; Peter Favier: div. melodische en harmonische oefeningen)		
Toets; Omschrijving	Toets 1: MTE Solfège en Gehoortraining 1	***Semester***	1
Toetsvorm	Individueel tussententamen: Mondeling	**Deadline**	n.v.t.
Commissie	2 vakdocenten		

Inhoud van de toets

- Van blad zingen voorbereide en onvoorbereide melodieën, op het niveau zoals hierboven omschreven. Zingen naar keuze op klank, cijfers of do re mi (la ti do).
- Voorbereide harmonische solfège oefeningen, op het niveau zoals hierboven omschreven.
- Vragen over het muzikale materiaal waarmee getoetst wordt of je over het vereiste analytisch vermogen beschikt (zie ook module “Analysetechnieken 1”).

Bij voorkeur wordt de mondelinge toets gecombineerd gepland met de mondelinge toets Ritme en Beweging 1.

Beoordelingscriteria

- ad 1. Vlot en zuiver zingen (voorbereide melodie vrijwel foutloos); klankvoorstelling, frasering, hanteren van een doeltreffende aanpak, frasering, eigen foutherkenning en oplossend vermogen.
- ad 2. Vlot en zuiver zingen, klankvoorstelling, harmonisch inzicht, hanteren van een doeltreffende aanpak, eigen foutherkenning en oplossend vermogen.
- ad 3. Hanteren van de juiste begrippen en nomenclatuur; Mate van verbinden van kennis met lezen en zingen.

Toetsduur	20 minuten, exclusief gesprek beoordeling en terugkoppeling		
Weging	Alle onderdelen van het mondeling moeten voldoende zijn		
Studiepunten	2	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	20 punts numeriek		

DM MTE sem 1, toets 2: Analysetechnieken 1

Naam	DM MTE sem 1		
Omschrijving	In deze module maak je je de basistools eigen die nodig zijn om (al dan niet genoteerde) muziek te leren begrijpen en analyseren.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Theorie	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

Bij MTE ontwikkel je op een praktische manier het muzikale gehoor, in samenhang met kennis over muziek, muzikaal-analytisch vermogen en vaardigheid in muzieknotatie. Het geheel van deze vaardigheden vormt een belangrijke basis in de ontwikkeling tot professioneel musicus en muziekdocent.

In de lessen worden bovenstaande zaken zoveel mogelijk integraal getraind samen met de ontwikkeling van auditieve vaardigheden (zie ook module Solfège en gehoortraining 1). Er wordt gewerkt met materiaal uit verschillende muziekgenres en stijlperioden: zowel klassiek als jazz, pop en wereldmuziek.

Verbinding met andere leergebieden

- Er is een sterke link met het vak Ritme en Beweging, met name op het gebied van ritmische solfège en -notatie.
- Muziekpraktische vakken: primair instrument, practica, ensemble (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).
- Methodiek / stage (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).

Verwijzing Competenties	5, 6

Leerdoelen

Algemene muziekleer/ leesvaardigheid/muzieknotatie:

- Je kunt snel noteren en, indien genoteerd, benoemen: toonladders, intervallen, drieklanken, septiemakkoorden en progressies/cadensen.
- Je leest en speelt in de gangbare sleutels: minstens G- en F-sleutel.
- Je kunt werken met akkoordsymbolen en kent de gangbare notaties hiervan.

Analysevaardigheden:

- Je kan melodische muziek analytisch benaderen en verklaren, op een eigen maar toch objectieve wijze.
- Je kan adequaat eenvoudige melodische muziek schrijven en beschrijven.

Harmonieleer:

- Je bent in staat de de volgende zaken op het gebied van harmonie te analyseren en benoemen: akkoorden; omkeringen; ligging; laddereigen trappen- en functie-analyse.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder	
Voertaal	Nederlands			
Werkvormen	Groepsles; werkgroep; individuele coaching; Blended learning; zelfstudie			
Docent	n.t.b.			
Ingangseisen	Toelatingsexamen Docent Muziek			
Bronnen & literatuur	Diverse literatuur op gebied van algemene muziekleer / muziektheorie Eigen lesmaterialen docenten			
Toets; Omschrijving	Toets 2: Analysetechnieken 1		***Semester***	1
Toetsvorm	Individueel tussententamen: In te leveren werkstukken		**Deadline**	n.t.b.
Commissie	Eigen docent			

Inhoud van de toets

Je bouwt tijdens de module een dossier met werkstukken op.
Opdrachtenoverzicht en bijbehorende criteria worden tijdens de module verstrekt middels (digitale) studiewijzer / reader.
De werkstukken worden geupload in de digitale leeromgeving of bij tentamenformulier gevoegd.

Beoordelingscriteria

Je tijdens de module opgebouwde dossier met werkstukken dient compleet en voldoende te zijn.
Opdrachtenoverzicht en bijbehorende criteria worden tijdens de module verstrekt middels (digitale) studiewijzer / reader.
Voor alle schrijfopdrachten gelden in elk geval de volgende algemene criteria:

- Correctheid van notatie en orthografie.
- Indien handgeschreven: kwaliteit, leesbaarheid van handschrift.
- Beheersing juiste nomenclatuur.
- Op de juiste manier hanteren en kunnen beschrijven van begrippen en muzikale verschijnselen.

Toetsduur	n.v.t.		
Weging	Alle werstukken van het dossier moeten voldoende bevonden zijn.		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM MTE sem 1, toets 3: Praktisch schrijven 1

Naam	DM MTE sem 1		
Omschrijving	Je leert muziek correct te noteren voor diverse bezettingen. Je traint daarbij ook je vaardigheid in het muzieknotatieprogramma Sibelius.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Theorie	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

In deze module leer je d.m.v. praktische opdrachten muziek te noteren volgens de geldende conventies. Naast gebruik van de juiste tekens, aanduidingen en notatie voor diverse instrumenten staat het leren gebruiken van notatiesoftware centraal. Je ontwikkelt zo de benodigde vaardigheden en kennis om bijv. zelf arrangementen te kunnen gaan schrijven. Verder leer je enkele basistechnieken m.b.t het werken met audiobestanden. Al deze vaardigheden zijn van dagelijks belang in het werkveld van de hedendaagse musicus en muziekdocent.

Verbindingen met andere leergebieden:

- Andere modules en lessen op gebied van muziektheorie en Ritme en beweging.
- Muziekpraktische vakken: primair instrument, practica, ensemble (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).
- Methodiek / stage (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).

Verwijzing Competenties	1, 2, 3, 5, 6

Leerdoelen

- Je noteert muziek volgens algemene muziekleerconventies.
- Je kent de belangrijkste tekens en aanduidingen in de muzieknotatie en kunt ze op de juiste manier toepassen.
- Je kunt een transcriptie (melodie + akkoordsymbolen) maken van een relatief eenvoudige song.
- Je beschikt over basiskennis m.b.t. het noteren voor diverse (al dan niet transponerende) instrumenten, ritmesectie en vocalen.
- Je beheerst basistechnieken van muzieknotatieprogramma's en audiobewerking.
- Je maakt kennis met basistechnieken van arrangeren voor educatieve doeleinden.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groepsles; werkgroep; individuele coaching; Blended learning; zelfstudie		
Docent	Peter Favier, Jeroen Thijsen		
Ingangseisen	Toelatingsexamen Docent Muziek		
Bronnen & literatuur	• Diverse literatuur en naslagwerken op gebied van muzieknotatie en algemene muziekleer. • Eigen (digitale) materialen). • Sibelius software, Audacity software, diverse software die op het moment actueel is.		
Toets; Omschrijving	Toets 3: MTE Praktisch schrijven 1	***Semester***	1
Toetsvorm	Individueel tussententamen: In te leveren werkstukken	**Deadline**	n.t.b.
Commissie	Eigen docent		

Inhoud van de toets

Je bouwt tijdens de module een dossier met werkstukken op.
Opdrachtenoverzicht en bijbehorende criteria worden tijdens de module verstrekt middels (digitale) studiewijzer / reader. De werkstukken worden geupload in de digitale leeromgeving of bij het tentamenformulier gevoegd.

Beoordelingscriteria Je tijdens de module opgebouwde dossier met werkstukken dient compleet en voldoende te zijn. Opdrachtenoverzicht en bijbehorende criteria worden tijdens de module verstrekt middels (digitale) studiewijzer / reader. Voor alle schrijfopdrachten gelden in elk geval de volgende algemene criteria: • Correctheid van notatie en orthografie, 'read-proof' lay-out. • Beheersing juiste nomenclatuur en officiële tekens en aanduidingen. • Efficiënt en doeltreffend gebruik van de software. Voor creatieve werkstukken gelden tevens de volgende algemene criteria: • Omvang, diepgang en moeilijkheidsgraad • Oorspronkelijkheid • Uitvoerbaarheid • Muzikale kwaliteit (melodisch, contrapuntisch, harmonisch, ritmisch).

Toetsduur	n.v.t.		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	2	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM MTE sem 2, toets 1: Solfège en gehoortraining 2

Naam	DM MTE sem 1		
Omschrijving	Vervolg training m.b.t. melodische en harmonische solfege, audiatie van begrippen en koppeling van kennis en auditieve vaardigheid.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Theorie	***Domein***	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

Na afronding van deze module beheers je muzieknotatie lezend, schrijvend, luisterend en zingend. Deze integrale klankvoorstelling die met genoteerde muziek samenhangt is een onmisbaar onderdeel van je professionele expertise als docent en uitvoerend musicus.

In de lessen worden bovenstaande zaken zoveel mogelijk integraal getraind samen met de ontwikkeling van analytische vaardigheden (zie ook module Analysetechnieken 2). Er wordt gewerkt met materiaal uit verschillende muziekgenres en stijlperioden, zowel klassiek als jazz, pop en wereldmuziek.

Verbinding met andere leergebieden

- Er is een sterke link met het vak Ritme en Beweging, met name op het gebied van ritmische solfège en -notatie.
- Muziekpraktische vakken: primair instrument, practica, ensemble (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).
- Methodiek / stage (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).

Verwijzing Competenties	2.1, 3, 4.1, 5, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 11, 30, 31.

Leerdoelen

- Je kunt de in Solfège en Gehoortraining 1 geleerde tools inzetten om melodieën van een hoger niveau te zingen: melodieën met grotere sprongen en tussenleidtonen (chromatiek).
- Je kunt cadensen en progressies in majeur en mineur met tussendominanten (tussenV en tussenVII) herkennen, noteren in akkoordsymbolen en trappen en de verschillende stemmen (mee)zingen.
- Je kunt zonder behulp van instrument een diatonische melodie (dictee) met een eenvoudig ritme noteren.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groepsles; werkgroep; individuele coaching; Blended learning; zelfstudie		
Docent	n.t.b.		
Ingangseisen	Module MTE semester 1 gevolgd		
Bronnen & literatuur	Diverse solfègematerialen en –methodes, bijvoorbeeld: • Gerard Blok - Traplopen en springstof deel 2. • Eigen materialen docenten (Oscar van Dillen: Outline of basic music theory – exercises; Peter Favier: div. melodische en harmonische oefeningen)		
Toets; Omschrijving	Toets 1: MTE Solfège en Gehoortraining 2	***Semester***	2
Toetsvorm	Individueel tussententamen: Mondeling.	**Deadline**	n.v.t.
Commissie	2 vakdocenten		

Inhoud van de toets

- Van blad zingen voorbereide en onvoorbereide melodieën, op het niveau zoals hierboven omschreven. Zingen naar keuze op klank, cijfers of do re mi (la ti do).
- Voorbereiden en onvoorbereide harmonische solfège oefeningen, op het niveau zoals hierboven omschreven.
- Vragen over het muzikale materiaal waarmee getoetst wordt of je over het vereiste analytisch vermogen beschikt (zie ook module “Analysetechnieken 2”).

Melodisch en harmonisch dictee worden getoetst als onderdeel van de Schriftelijke toets MTE jaar 1. (zie onder)
Bij voorkeur wordt de mondelinge toets gecombineerd gepland met de mondelinge toets Ritme en Beweging 2.

Beoordelingscriteria

- ad 1. Vlot en zuiver zingen (voorbereide melodie vrijwel foutloos); klankvoorstelling, frasering, hanteren van een doeltreffende aanpak, frasering, eigen foutherkenning en oplossend vermogen.
- ad 2. Vlot en zuiver zingen, klankvoorstelling, harmonisch inzicht, hanteren van een doeltreffende aanpak, eigen foutherkenning en oplossend vermogen.
- ad 3. Hanteren van de juiste begrippen en nomenclatuur; Mate van verbinden van kennis met lezen en zingen.

Toetsduur	20 minuten, exclusief gesprek beoordeling en terugkoppeling		
Weging	Alle onderdelen van het mondeling moeten voldoende zijn.		
Studiepunten	2	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	20 punts numeriek		

DM MTE sem 2, toets 2: Analysetechnieken 2

Naam	DM MTE sem 1		
Omschrijving	In deze vervolgmodule rondom Analysetechnieken ligt de nadruk op harmonieleer en harmonische analyse. Ook komt een introductie in vormanalyse aan bod.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Theorie	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

Bij MTE ontwikkel je op een praktische manier het muzikale gehoor, in samenhang met kennis over muziek, muzikaal-analytisch vermogen en vaardigheid in muzieknotatie. Het geheel van deze vaardigheden vormt een belangrijke basis in de ontwikkeling tot professioneel musicus en muziekdocent.

In de lessen worden bovenstaande zaken zoveel mogelijk integraal getraind samen met de ontwikkeling van auditieve vaardigheden (zie ook module Solfège en gehoortraining 2). Er wordt gewerkt met materiaal uit verschillende muziekgenres en stijlperioden: zowel klassiek als jazz, pop en wereldmuziek.

Verbinding met andere leergebieden

- Er is een sterke link met het vak Ritme en Beweging, m.n. op het gebied van ritmische solfège en -notatie.
- Muziekpraktische vakken: primair instrument, practica, ensemble (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).
- Methodiek / stage (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).

Verwijzing Competenties	5, 6

Leerdoelen

Harmonieleer:

- Je bent in staat de de volgende zaken op het gebied van harmonie (auditief of vanuit partituur) te herkennen, analyseren en benoemen: akkoorden; omkeringen; ligging; trappen- en functie-analyse, tussendominanten, bluesharmonie, eenvoudige moll dur wendingen.
- Je kent de stemvoeringsregels vanuit de klassieke harmonieleer en kunt deze toepassen in een vierstemmige zetting.

Vormanalyse:

- Je hebt het benodigde inzicht verworven om diverse vormaspecten in muziek te herkennen.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groepsles; werkgroep; individuele coaching; Blended learning; zelfstudie		
Docent	n.t.b.		
Ingangseisen	Module MTE semester 1 gevolgd		
Bronnen & literatuur	• Diverse literatuur op gebied van harmonieleer en analyse • Partituren, zowel klassiek als leadsheets jazz/pop songs • Eigen lesmaterialen docenten		
Toets; Omschrijving	Toets 2: Analysetechnieken 2	***Semester***	1
Toetsvorm	Individueel tussententamen: In te leveren werkstukken.	**Deadline**	n.t.b.
Commissie	Eigen docent		

Inhoud van de toets Je bouwt tijdens de module een dossier met werkstukken op. Opdrachtenoverzicht en bijbehorende criteria worden tijdens de module verstrekt middels (digitale) studiewijzer / reader. De werkstukken worden geupload in de digitale leeromgeving of bij tentamenformulier gevoegd.
Beoordelingscriteria Je tijdens de module opgebouwde dossier met werkstukken dient compleet en voldoende te zijn. Opdrachtenoverzicht en bijbehorende criteria worden tijdens de module verstrekt middels (digitale) studiewijzer / reader. Voor alle schrijfopdrachten gelden in elk geval de volgende algemene criteria: • Correctheid van notatie en orthografie • Indien handgeschreven: kwaliteit, leesbaarheid van handschrift • Beheersing juiste nomenclatuur • Op de juiste manier hanteren en kunnen beschrijven van begrippen en muzikale verschijnselen Voor creatieve werkstukken gelden tevens de volgende algemene criteria: • Omvang, diepgang en moeilijkheidsgraad • Oorspronkelijkheid • Uitvoerbaarheid • Muzikale kwaliteit (melodisch, contrapuntisch, harmonisch, ritmisch)

Toetsduur	n.v.t.		
Weging	Alle werstukken van het dossier moeten voldoende bevonden zijn.		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM MTE sem 2, toets 3: Praktisch schrijven 2

Naam	DM MTE sem 2		
Omschrijving	Schrijven van (educatieve) arrangementen en het leren werken met DAW software.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Theorie	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

In deze module bouw je voort op de vaardigheden uit Praktisch Schrijven 1. De nadruk ligt nu meer op het schrijven van (educatieve) arrangementen en het leren werken met DAW software om ook zelf opnames te kunnen maken. Al deze vaardigheden zijn van dagelijks belang in het werkveld van de hedendaagse musicus en muziekdocent.

Verbindingen met andere leergebieden:

- Andere modules en lessen op gebied van muziektheorie en Ritme en beweging.
- Muziekpraktische vakken: primair instrument, practica, ensemble (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).
- Methodiek / stage (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten).

Verwijzing Competenties	1, 2, 3, 5, 6

Leerdoelen

- Je kunt de geleerde basiskennis uit Praktisch Schrijven 1 toepassen bij het maken van je eigen arrangementen.
- Je kunt basale stemvoeringsregels toepassen bij het schrijven van meerstemmige zettingen.
- Je kunt t.b.v. je arrangement op functionele manier een melodie (re)harmoniseren.
- Je kunt op gehoor een transcriptie (minstens melodie + akkoordsymbolen) maken van een stuk en deze correct en prettig leesbaar noteren.
- Je bezit basiskennis over de gangbare muziekinstrumenten en een beginnend inzicht in instrumenteren.
- Je kunt op basisniveau werken met een DAW (bijv. Logic, Cubase, Protools of vergelijkbaar).

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groepsles; werkgroep; individuele coaching; Blended learning; zelfstudie		
Docent	Peter Favier, Jeroen Thijsen		
Ingangseisen	Module MTE semester 1 gevolgd		
Bronnen & literatuur	• Diverse literatuur en naslagwerken op gebied van muzieknotatie en arrangeren. • Eigen (digitale) materialen) • Partituren van relevante voorbeelden • Sibelius software, Audacity software, DAW software, diverse software die op het moment actueel is.		
Toets; Omschrijving	Toets 3: MTE Praktisch Schrijven 2	***Semester***	2
Toetsvorm	Individueel tussententamen: In te leveren werkstukken	**Deadline**	n.t.b.
Commissie	Eigen docent, Collega docent		

Inhoud van de toets

Je bouwt tijdens de module een dossier met werkstukken op.
Opdrachtenoverzicht en bijbehorende criteria worden tijdens de module verstrekt middels (digitale) studiewijzer / reader.
De werkstukken worden geupload in de digitale leeromgeving of bij tentamenformulier gevoegd.

Beoordelingscriteria

Je tijdens de module opgebouwde dossier met werkstukken dient compleet en voldoende te zijn.
Opdrachtenoverzicht en bijbehorende criteria worden tijdens de module verstrekt middels (digitale) studiewijzer / reader.
Voor alle schrijfopdrachten gelden in elk geval de volgende algemene criteria:

- Correctheid van notatie en orthografie, 'read-proof' lay-out.
- Beheersing juiste nomenclatuur en officiële tekens en aanduidingen.
- Efficiënt en doeltreffend gebruik van de software.

Voor creatieve werkstukken gelden tevens de volgende algemene criteria:

- Omvang, diepgang en moeilijkheidsgraad
- Oorspronkelijkheid
- Uitvoerbaarheid
- Muzikale kwaliteit (melodisch, contrapuntisch, harmonisch, ritmisch).

Toetsduur	n.v.t.		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	20 punts numeriek		

DM MTE sem 2, toets 4: Schriftelijke toets

Naam	DM MTE sem 2			
Omschrijving	Afsluitende schriftelijke toets die stof uit sem1 en 2 toetst.			
Code Osiris	DM-MTE-D2-08	***Cursustype***	Cursus	
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor	
Handreiking	Theorie	**Domein**	Musicus	
Inhoud & relatie met werkveld Zie de modulebeschrijvingen MTE van het eerste jaar.				
Verwijzing Competenties	1, 2, 5.1, 6.1			
Leerdoelen Zie de modulebeschrijvingen MTE van het eerste jaar.				
Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk	
Voertaal	Nederlands			
Werkvormen	n.v.t.			
Docent	n.t.b.			
Ingangseisen	Zie de modulebeschrijvingen MTE van het eerste jaar			
Bronnen & literatuur	Zie de modulebeschrijvingen MTE van het eerste jaar			
Toets; Omschrijving	Toets 4: MTE Schriftelijke toets jaar 1	***Semester***	2	
Toetsvorm	Groeps- tussententamen: Schriftelijk. (Luister- en schrijftoets)	**Deadline**	n.v.t.	
Commissie	2 vakdocenten			

Inhoud van de toets

Zie inhoud van modules Solfège en gehoortraining en Analysetechnieken.

Voorbeelden van mogelijke opgaven:

- Harmonische, melodische en ritmische dictees
- Vierstemmige zetting schrijven
- Lezen en schrijven van alle behandelde basics: toonladders, intervallen, drieklanken, septiemakkoorden, akkoordsymbolen en progressies
- Vragen algemene muziekleer (tekens, begrippen)
- Open vragen omtrent de toepassing en uitleg van onderliggende muziektheoretische begrippen

Beoordelingscriteria

Volgen uit het correctiemodel, behorende bij de toets. Bij deze schriftelijke toets hoort een normeringstabel. De puntenverdeling is voor de student inzichtelijk tijdens het maken.

Een cijfer van 5,5 of hoger is voldoende.

Toetsduur	120 minuten (incl luisterdeel van 30 min)		
Weging	volgt uit correctiemodel en normeringstabel van de toets		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	20 punts numeriek		

DM Ritme-practicum 1

Naam	DM Ritme-practicum 1		
Omschrijving	Integrale ritmische training: lees- en schrijfvaardigheid, pulsgevoel, timing, ritmische improvisatie		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Theorie	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

Ritme is beweging. Een ontwikkeld intern pulsgevoel, goede timing en fysiek ervaren van ritme en metrum: de musicus en muziekdocent kunnen niet zonder. Dit zowel zonder als met behulp van muzieknotatie: uitvoerend (vocaal of instrumentaal), bewegend, schrijvend en lezend.

Bij dit vak werk je aan ritmische scholing op al deze vlakken. Je voert ritmes uit in diverse maatsoorten, tempi en stijlen (zowel genoteerde ritmes als auditief overgebrachte ritmes of improvisatie). Je doet dit op het eigen instrument, percussie instrumenten, vocaal en/of met bodysounds, al dan niet gecombineerd met beweging. Daarnaast ontwikkel je vaardigheid in ritmische notatie in diverse maatsoorten.

De lessen zijn gebaseerd op het principe van Embodied Learning. Er wordt eventueel gewerkt met verschillende docenten die elk hun specialisatie inbrengen. Het lesmateriaal omvat zowel klassiek, jazz, pop als wereldmuziek repertoire.

Verbinding met andere leergebieden:

- Er is een sterke link met muziektheoretische vakken, met name op het gebied van ritmische solfège en -notatie
- Muziek-praktische vakken: primair instrument, practica, ensemble (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken/opdrachten)
- Methodiek / stage (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten)

Verwijzing Competenties	2.1, 3, 4.1, 5, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 11, 30, 31.

Leerdoelen

Algemene vaardigheden en kennis:

- Je ontwikkelt een solide puls- en maatgevoel, in de meest gangbare maatsoorten.
- Je kunt de gevraagde ritmes zowel vocaal als met behulp van (body) percussie instrumenten uitvoeren, al dan niet gecombineerd met beweging.
- Je bent in staat om ritmisch te improviseren in gangbare maatsoorten, binnen een gegeven kader of groove.
- Je bent in staat een ritmische moeilijkheid te analyseren en uit te leggen.
- Je beheerst het ritmische notatiesysteem incl. de notenwaarden, alle benodigde tekens en de meest gangbare maatsoorten en hun eigenschappen.

Lezen:

- Je kunt (voorbereide en onvoorbereide) ritmes in gangbare maatsoorten van blad uitvoeren. Richtlijn niveau: tot en met zestiende noten, inclusief eenvoudige syncopische figuren. Tevens eenvoudige ritmes in swing feel.

Noteren:

- Je beheerst de regels van correct en leesbaar noteren van ritmes en kan deze toepassen.
- Je bent in staat een relatief eenvoudig ritmisch dictee in een gangbare maatsoort te noteren.
- Je noteert ritmes correct en leesbaar, past hierbij de geleerde notatieregels toe.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groepsles; werkgroep; individuele coaching; Blended learning; zelfstudie		
Docent	n.t.b.		
Ingangseisen	Toelatingsexamen Docent Muziek		

Bronnen & literatuur	Diverse materialen op gebied van ritmische solfège, ritmische notatie Repertoire voor ritmisch ensemble (bijv. duo /trio / kwartet oefeningen, arr. voor slagwerkgroep)		
Toets; Omschrijving	Toets 1: Ritme-practicum 1	***Semester***	1
Toetsvorm	Individueel tussententamen: Mondeling; inleveren opdrachten; aanwezigheidscriterium	**Deadline**	n.v.t.
Commissie	eigen docent en docent solfège/theorie		

Inhoud van de toets

- Aanwezigheidscriterium van 80%.
- De in te leveren opdrachten rondom ritmische notatie moeten voldaan zijn.
- Mondeling: vocal of instrumentaal uitvoeren van voorbereide en onvoorbereide ritmes, van het niveau zoals hierboven omschreven.

Het mondeling toetsonderdeel wordt bij voorkeur aansluitend gepland aan het mondeling Solfège en gehoortraining 1.

Beoordelingscriteria

- ad 1. Het aanwezigheidscriterium van 80% moet behaald zijn.
- ad 2. Opdrachtenoverzicht en bijbehorende criteria worden tijdens de module verstrekt middels (digitale) studiewijzer / reader
- ad 3. Mondeling: bij het uitvoeren van ritmes van blad wordt gelet op je leesvaardigheid, frasering, pulsgevoel, timing, articulatie en eigen foutherkenning en -oplossend vermogen. Voorbereide materialen: vrijwel foutloos zingen / tikken.

Toetsduur	Mondeling: 10 minuten, exclusief gesprek beoordeling en terugkoppeling		
Weging	Alle onderdelen van het mondeling moeten voldoende zijn		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Ritme-practicum 2

Naam	DM Ritme-practicum 2		
Omschrijving	Vervolg integrale ritmische training: lees- en schrijfvaardigheid, pulsgevoel, timing, ritmische improvisatie		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Theorie	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

Ritme is beweging. Een ontwikkeld intern pulsgevoel, goede timing en fysiek ervaren van ritme en metrum: de musicus en muziekdocent kunnen niet zonder. Dit zowel zonder als met behulp van muzieknotatie: uitvoerend (vocaal of instrumentaal), bewegend, schrijvend en lezend.

Bij dit vak werk je aan ritmische scholing op al deze vlakken. Je voert ritmes uit in diverse maatsoorten, tempi en stijlen (zowel genoteerde ritmes als auditief overgebrachte ritmes of improvisatie). Je doet dit op het eigen instrument, percussie instrumenten, vocaal en/of met bodysounds, al dan niet gecombineerd met beweging. Daarnaast ontwikkel je vaardigheid in ritmische notatie in diverse maatsoorten.

De lessen zijn gebaseerd op het principe van Embodied Learning. Er wordt eventueel gewerkt met verschillende docenten die elk hun specialisatie inbrengen. Het lesmateriaal omvat zowel klassiek, jazz, pop als wereldmuziek repertoire. Je bouwt in deze module voort op de vaardigheden zoals je die verworven hebt in het eerste semester.

Verbinding met andere leergebieden:

- Er is een sterke link met muziektheoretische vakken, met name op het gebied van ritmische solfège en -notatie
- Muziekpraktische vakken: primair instrument, practica, ensemble (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken/opdrachten)
- Methodiek / stage (bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde werkstukken / opdrachten)

Verwijzing Competenties	2.1, 3, 4.1, 5, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 11, 30, 31.

Leerdoelen

Algemene vaardigheden en kennis:

- Je ontwikkelt een solide puls- en maatgevoel, in de meest gangbare maatsoorten.
- Je kunt de gevraagde ritmes zowel vocaal als met behulp van (body) percussie instrumenten uitvoeren, al dan niet gecombineerd met beweging.
- Je bent in staat om ritmisch te improviseren in gangbare maatsoorten, binnen een gegeven kader of groove
- Je bent in staat een ritmische moeilijkheid te analyseren en uit te leggen.
- Je beheerst het ritmische notatiesysteem incl. de notenwaarden, alle benodigde tekens en de meest gangbare maatsoorten en hun eigenschappen.

Lezen:

- Je kunt (voorbereide en onvoorbereide) ritmes in gangbare en eenvoudige onregelmatige maatsoorten van blad uitvoeren. Richtlijn niveau: tot en met zestiende noten, inclusief punctering, syncopatie en (eenvoudige) triolen. Tevens ritmes in swing feel.

Noteren:

- Je beheerst de regels van correct en leesbaar noteren van ritmes en kan deze toepassen.
- Je bent in staat een relatief eenvoudig ritmisch dictee in een gangbare maatsoort te noteren.
- Je noteert ritmes correct en leesbaar, past hierbij de geleerde notatieregels toe.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Groepsles; werkgroep; individuele coaching; Blended learning; zelfstudie		
Docent	n.t.b.		
Ingangseisen	Module Ritme-practicum 1 gevolgd		

Bronnen & literatuur	Diverse materialen op gebied van ritmische solfège, ritmische notatie Repertoire voor ritmisch ensemble (bijv. duo /trio / kwartet oefeningen, arr. voor slagwerkgroep)		
Toets; Omschrijving	Toets 1: Ritme-practicum 2	***Semester***	2
Toetsvorm	Individueel tussententamen: Mondeling; inleveren opdrachten; aanwezigheidscriterium	**Deadline**	n.v.t.
Commissie	eigen docent en docent solfège/theorie		

Inhoud van de toets

- Aanwezigheidscriterium van 80%.
- De in te leveren opdrachten rondom ritmische notatie moeten voldaan zijn.
- Mondeling: vocal of instrumentaal uitvoeren van voorbereide en onvoorbereide ritmes, van het niveau zoals hierboven omschreven.

Het mondeling toetsonderdeel wordt bij voorkeur aansluitend gepland aan het mondeling Solfège en gehoortraining 2.

Beoordelingscriteria

- ad 1. Het aanwezigheidscriterium van 80% moet behaald zijn
- ad 2. Opdrachtenoverzicht en bijbehorende criteria worden tijdens de module verstrekt middels (digitale) studiewijzer / reader
- ad 3. Mondeling: bij het uitvoeren van ritmes van blad wordt gelet op je leesvaardigheid, frasering, pulsgevoel, timing, articulatie en eigen foutherkenning en -oplossend vermogen. Voorbereide materialen: vrijwel foutloos zingen / tikken

Toetsduur	Mondeling: 10 minuten, exclusief gesprek beoordeling en terugkoppeling		
Weging	Alle onderdelen van het mondeling moeten voldoende zijn		
Studiepunten	1	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	20-punts numeriek		

DM Sem 1 Onderwijspedagogiek Sem. 1

Naam	Onderwijspedagogiek		
Omschrijving	Het vak onderwijspedagogiek zorgt voor een actieve kennismaking met algemene aspecten van leren en onderwijzen, die het specifiek muziekdidactische en muziekpedagogische overstijgen.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Stage	**Domein**	Docent

Inhoud & relatie met werkveld

Onderwijspedagogiek is het vak waarin de focus ligt op algemene aspecten van leren en onderwijzen, die het specifiek muziekdidactische en muziekpedagogische overstijgen. Het vak geeft enerzijds praktische, toepasbare adviezen voor de onderwijspraktijk, anderzijds geeft het ook inzicht in de meer theoretische aspecten en gaat het in op meer fundamentele vragen over onderwijs en muziekeducatie. Centraal staan thema's en onderwerpen uit de onderwijskunde, pedagogiek, ontwikkelings- en leerpsychologie.

In de module wordt de structuur en het beleid van het Nederlandse onderwijs besproken: structuur, rol overheid, doelstellingen, kerndoelen. Er wordt ingegaan op de functies van onderwijs. Vervolgens worden verschillende aspecten van het leraarschap besproken, waaronder beroepsrollen, de functie van vakkennis, PCK en pedagogisch handelen. Er wordt geoefend met basale vaardigheden in observeren.
Er wordt ingegaan op de specifieke kenmerken van het basisonderwijs of de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Daarnaast wordt ingegaan op hoe leerlingen leren en wat de belangrijkste kenmerken zijn van het kind in de basisschoolleeftijd en de leeftijd wanneer het kind in de onderbouw van het voortgezet onderwijs zit.
In een aantal bijeenkomsten zal aandacht worden besteed aan het plannen en voorbereiden van leersituaties.

Verbinding met andere leergebieden

Het vak onderwijspedagogiek staat rechtstreeks in verbinding met de stage en het vak methodiek. Dit wil zeggen dat bij het vak onderwijspedagogiek zaken worden besproken die je in de praktijk kan toepassen en er worden theoretische aspecten aan de hand van deze praktijk inzichtelijker gemaakt. In het vak onderwijspedagogiek speelt het delen van ervaringen met medestudenten en daarop gezamenlijk reflecteren een belangrijke rol.

Verwijzing Competenties	3, 4, 4.1, 6.2, 6.3, 6.4, 8, 8.1, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32.

Leerdoelen

- Je hebt een globaal beeld van (muziek)educatie naar organisatie en inhoud.
- Je onderkent verschillende beroepsrollen van het leraarschap.
- Je kunt je persoonlijke visie op het beroep van (muziek)leraar en je verwachtingen daarvan verwoorden.
- Je beschikt over basisvaardigheden om muziekonderwijssituaties te observeren en daarover te rapporteren.
- Je kent de belangrijkste kenmerken betreffende inhoud en aanpak van het onderwijs in de basisschool of de onderbouw van het voortgezet onderwijs.
- Je kunt een deel van een leersituatie plannen.
- Je kent de belangrijkste uitgangspunten van leren en leertheorieën.
- Je kunt onderwijsleersituaties observeren.
- Je kent de belangrijkste kenmerken van het basisschoolkind of het kind in de leeftijd van 12 – 15 jaar.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Aan de hand van actuele literatuur, praktijkopdrachten en cases worden de verschillende onderwerpen besproken		
Docent	Docenten Onderwijspedagogiek		

Ingangseisen	Geen		
Bronnen & literatuur	Onder meer Geerts, W., Kralingen, R. (2016) Handboek Leraren. Bussum: Uitgeverij Coutinho. Materiaal dat wordt uitgereikt.		
Toets; Omschrijving	Verzamelde opdrachten	***Semester***	1
Toetsvorm	Verslag	**Deadline**	Verslag gereed in focusweek sem1
Commissie	docenten Methodiek en/of Onderwijspedagogiek		

Inhoud van de toets

- Aanwezigheid
- Je maakt een verslag van je praktijkopdrachten, waaronder je observaties. Je verwerkt daarbij de besproken theorie en reflecteert daarop.

Beoordelingscriteria

- Aan de hand van je praktijkopdrachten en je reflectie daarop laat je zien dat je de behandelde stof begrijpt, integreert en kan toepassen.

Bij de beoordeling wordt gelet op de volgende criteria:

- Alle opdrachten zijn gemaakt.
- Alle opdrachten zijn inhoudelijk correct.
- Je geeft blijk van een voldoende mate van reflectie.
- Je hanteert een goede structurering van de opdrachten.
- Je geeft blijk van een goede schrijfvaardigheid.

- Aanwezigheid ≥ 80 %

Toetsduur	NVT		
Weging	NVT		
Studiepunten	2	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Sem 2 Onderwijspedagogiek Sem. 2

Naam	Onderwijspedagogiek		
Omschrijving	Het vak onderwijspedagogiek zorgt voor een actieve kennismaking met algemene aspecten van leren en onderwijzen, die het specifiek muziekdidactische en muziekpedagogische overstijgen		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Stage	**Domein**	Docent

Inhoud & relatie met werkveld

In deze module wordt verder ingegaan op de specifieke kenmerken van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Ook worden de belangrijkste kenmerken van het kind in de basisschoolleeftijd en het kind in de onderbouw van het voortgezet onderwijs zit verder besproken. Ter ondersteuning van de 4e en 5e stageperiode is er aandacht voor de kenmerken van de bovenbouw in het voortgezet onderwijs, de bovenbouw leerling en de kenmerken van buitenschoolse muziekeducatie.

Er wordt in deze module met name ingegaan op verschillende sturingsprincipes (docent gestuurd – leerling gestuurd) en daaraan gerelateerde werkvormen. Wat betreft het plannen en voorbereiden van leersituaties, wordt ingegaan op het plannen van leersituaties op langere termijn.

Er wordt ten slotte gewerkt aan basale onderzoeksvaardigheden.

Verbinding met andere leergebieden

Het vak onderwijspedagogiek staat rechtstreeks in verbinding met de stage en het vak methodiek. Dit wil zeggen dat bij het vak onderwijspedagogiek zaken worden besproken die je in de praktijk kan toepassen en er worden theoretische aspecten aan de hand van deze praktijk inzichtelijker gemaakt. In het vak onderwijspedagogiek speelt het delen van ervaringen met medestudenten en daarop gezamenlijk reflecteren een belangrijke rol.

Verwijzing Competenties	3, 4, 4.1, 6.2, 6.3, 6.4, 8, 8.1, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32.

Leerdoelen

- Je kent de belangrijkste kenmerken betreffende inhoud en aanpak van het onderwijs in de basisschool of de onderbouw van het voortgezet onderwijs, de bovenbouw van het voortgezet onderwijs en het buitenschoolse muziekonderwijs;
- Je kent de belangrijkste kenmerken van de verschillende leeftijdsgroepen;
- Je kent de belangrijkste uitgangspunten van onderwijzen en sturingsprincipes;
- Je kunt een les en onderwijsleersituaties op een langere termijn plannen;
- Je kunt de relatie tussen doelen en werkvormen leggen;
- Je onderkent het belang van een onderzoekende houding en beschikt over basale onderzoeksvaardigheden.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Aan de hand van actuele literatuur, praktijkopdrachten en cases worden de verschillende onderwerpen besproken		
Docent	Docenten Onderwijspedagogiek		
Ingangseisen	Verslag semester 1 afgerond en goedgekeurd		
Bronnen & literatuur	Onder meer Geerts, W., Kralingen, R. (2016) Handboek Leraren. Bussum: Uitgeverij Coutinho. Materiaal dat wordt uitgereikt.		
Toets; Omschrijving	Verzamelde opdrachten	***Semester***	2
Toetsvorm	verslag	**Deadline**	Verslag gereed in focusweek sem2

<table>
<tr><td>Commissie</td><td colspan="3">docenten Methodiek en/of Onderwijspedagogiek</td></tr>
<tr><td colspan="4">Inhoud van de toets
• Je maakt een verslag van je praktijkopdrachten waaronder je observaties. Je verwerkt daarbij de besproken theorie en reflecteert daarop.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Beoordelingscriteria
• Aan de hand van je praktijkopdrachten en je reflectie daarop laat je zien dat je de behandelde stof begrijpt, integreert en kan toepassen.
Bij de beoordeling wordt gelet op de volgende criteria:
- Alle opdrachten zijn gemaakt.
- Alle opdrachten zijn inhoudelijk correct.
- Je geeft blijk van een voldoende mate van reflectie.
- Je hanteert een goede structurering van de opdrachten.
- Je geeft blijk van een goede schrijfvaardigheid.
• Aanwezigheid ≥ 80 %</td></tr>
<tr><td>Toetsduur</td><td colspan="3">NVT</td></tr>
<tr><td>Weging</td><td colspan="3">NVT</td></tr>
<tr><td>Studiepunten</td><td>2</td><td>Aantal gelegenheden</td><td>2</td></tr>
<tr><td>Resultaatschaal</td><td colspan="3">VD/ NVD</td></tr>
</table>

DM Methodiek Sem 1

Naam	Methodiek Module 1		
Omschrijving	Methodiek is samen met de Stage het kernvak van de opleiding Docent Muziek. Hier leer je muzieklessen ontwerpen (methodiek) en de inhoud daarvan over te brengen (didactiek) aan groepen.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Methodiek	**Domein**	Docent

Inhoud & relatie met werkveld
In de lessen Methodiek bestudeer je met een kritische blik bestaand lesmateriaal en train je de voor het lesgeven vereiste vaardigheden in samenwerking met jouw medestudenten. Bij uitstek word je gestimuleerd om wat in de les wordt behandeld, actief toe te passen in de stage. Zo bouw je uiteindelijk een breed referentiekader op.

In de Propedeuse doe je kennis op van uiteenlopende visies en methodieken en leert deze afstemmen per specifieke doelgroep. Je bouwt een eerste liedrepertoire op en hebt een beeld van wat er in de praktijk van het PO en VO qua instrumentarium in de regel voorhanden is. Je leert planmatig te werken bij het voorbereiden van de lessen en kan kritisch reflecteren op het eigen docentschap. Je leert de vaardigheden en kennis die worden opgedaan bij het studeren op het primair instrument direct te koppelen aan het eigen lesgeven. Door de wekelijkse combinatie van Stage, Methodiek en Onderwijspedagogiek krijg je een goede indruk van de huidige beroepspraktijk en krijg je een beeld van de kennis en vaardigheden die je als muziekdocent tot je beschikking moet hebben om je vak goed uit te kunnen oefenen. Het leren ontwerpen van eigen lessen en lesmaterialen, als opstap naar het ontwikkelen van een persoonlijke doceerstijl en aanverwante visie, is in dit alles een belangrijk element, naast het actief bevorderen van het vermogen tot samenwerken met collega's, te beginnen bij je medestudenten.

Het lesprogramma van Methodiek loopt synchroon met de stagecarrousel en wordt afgestemd op het specifieke werkveld waarin je op dat moment actief bent.

<u>Periode 1</u>
In de methodiekles onderzoek en bespreek je het werkveld waarin je als docent muziek zou kunnen werken. Wat gebeurt er in respectievelijk het *primair onderwijs*, de *onderbouw en bovenbouw van het voortgezet onderwijs* en in de sector van de *buitenschoolse muziekeducatie*? Je leert enkele muziekmethodes kennen en probeert aanverwant lesmateriaal met elkaar uit. Je probeert zelf een didactische werkvorm te ontwerpen en uit te voeren met je medestudenten. Je ervaart hoe het is om voor een groep te staan en jezelf te presenteren.

<u>Periode 2</u>
In de methodiekles word je op iedere stage voorbereid en is er ruimte om ervaringen te bespreken met je medestudenten en docent (intervisie). Je ontwikkelt didactische vaardigheden op het gebied van de verschillende leerdomeinen en leert jouw instrument te gebruiken in een lessituatie. Je maakt kennis met relevant liedrepertoire en oefent enkele aanleertechnieken. Je raakt vertrouwd met lesvoorbereidingsformulieren en leert deze te gebruiken in de stage. Je leert op het lesverloop te reflecteren, afwisselend vanuit het perspectief van de *leerling* (‘hoe werkt ‘*leren’)* of dat van de *docent* (hoe werkt ‘*lesgeven’*).

Verbinding met andere leergebieden
Methodiek staat in rechtstreekse verbinding met de vakken Stage, Onderwijspedagogiek en Studievaardigheden. Alles wat daar aan bod komt, vindt direct dan wel indirect zijn weg naar de lessen Methodiek (transfer). En omgekeerd bieden deze vakken ruime gelegenheid tot intervisie: het delen van ervaringen met medestudenten en daarop gezamenlijk reflecteren.
Daarnaast word je door middel van vaak kleine, op het eigen proces gerichte opdrachten uitdrukkelijk gestimuleerd om ook de verbinding naar andere vakken te leggen, zoals het primaire instrument, de diverse practica en muziektheoretische vakken.

Verwijzing Competenties	3, 4, 4.1, 6.2, 6.3, 6.4, 8, 8.1, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32.

Leerdoelen

Periode 1

- *Je kent het Nederlandse onderwijssysteem, en bent bekend met de verschillende onderwijstypen en – niveaus;*
- *Je beschikt over een globale kennis van methodieken voor Muziek in het PO, VO en buitenschoolse werkveld;*
- *Je ben in staat om onderscheid te maken tussen de verschillende muzikale leerdomeinen en type werkvormen.*

Periode 2

Afhankelijk van het werkveld waarin je in deze stageperiode bent ingedeeld, spitsen onderstaande leerdoelen zich toe op het *primair onderwijs* dan wel op de *onderbouw van het voortgezet onderwijs*. In stageperiode 3 (semester 2) verschuift het accent wat betreft Methodiek naar het andere werkveld van deze twee, synchroon met het verloop van de stagecarrousel.

- *Je kent belangrijke, specifiek op de doelgroep afgestemde methodieken en werkvormen in het muziekonderwijs;*
- *Je bent op de hoogte van elementaire didactische bouwstenen en kunt daar in je observaties gericht naar verwijzen;*
- *Je kunt eenvoudige didactische werkvormen ontwerpen en deze toepassen in een leersituatie met medestudenten;*
- *Je kunt een presentatie geven waarin jouw instrument een centrale rol inneemt;*
- *Je beschikt over een basisrepertoire van voor de doelgroep relevante liedjes en kunt daar enkele van zingen;*
- *Je kent verschillende aanleertechnieken voor het zingen van een lied met een groep en kunt deze toepassen in een leersituatie met medestudenten;*
- *Je bent je bewust van de effecten van non-verbale communicatie, zoals stemgebruik en houding, wanneer je voor een groep staat;*
- *Je kunt op jouw eigen docent-functioneren en dat van medestudenten reflecteren met gebruik van relevant vakjargon.*

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Lesbezoeken/-observaties; assisteren van vakdocenten; korte zelfstandige lesbeurten; intervisie en reflectie		
Docent	Docenten Methodiek		
Ingangseisen	Geen		
Bronnen & literatuur	Onder meer: Nieuw Geluid, Tijd voor Muziek, Muziekmeester, Eigen-wijs, Intro.		
Toets; Omschrijving	Verzamelde opdrachten	***Semester***	1
Toetsvorm	Het geheel aan *lesobservaties, lesontwerpen en lesbeurten.*	**Deadline**	Gereed in focusweek sem1
Commissie	2 docenten Methodiek en/of Onderwijspedagogiek		

Inhoud van de toets

Gedurende het semester krijg je van je Methodiekdocent verschillende soorten opdrachten.

- *Lesobservatie: het mondeling en het schriftelijk reflecteren op onderwijs.*
- *Lesontwerp: het ontwikkelen van eigen didactische werkvormen en bijbehorend lesmateriaal;*
- *Lespraktijk: het trainen van jouw praktische vaardigheid als muziekdocent, met medestudenten als leerlingen(publiek);*

In de regel staan opdrachten niet los van elkaar, maar wordt *juist de combinatie* gezocht. Bijvoorbeeld: het ontwerpen van een eigen les, deze in de Methodiekles geven aan medestudenten en daar aansluitend op reflecteren. Ook worden verschillende opdrachten voor Methodiek *gekoppeld aan de Stage.* Bijvoorbeeld: (delen van) een lesbeurt onder begeleiding van de stagementor uitproberen op de stageplek van dat moment en bevindingen terugkoppelen in de Methodiekles (intervisie).

Na elke opdracht wordt feedback persoonlijk verstrekt.

Beoordelingscriteria
Je wordt beoordeeld op de volgende onderdelen.

Algemeen functioneren:

- *Aanwezigheid ≥ 80%.*
- *Participatie en inzet.*
- *Het laten zien van het constructief verwerken van feedback.*

Lesobservatie:

- *Volledigheid: de hoeveelheid informatie en de mate van detail.*
- *Reflectie: het verbinden van losse waarnemingen op procesniveau.*
- *Transfer: het integreren van theorie en praktijk in een persoonlijke visie.*

.
Lesontwerp:

- *Muzikaal inhoudelijk op niveau.*
- *Aansluitend bij de specifieke doelgroep.*
- *Het leren methodisch denken en didactisch handelen.*
- *Heldere onderbouwing en visie, waarin een duidelijke vertaalslag naar in de Methodiekles behandelde stof.*

Lespraktijk:

- *Grondige voorbereiding, zowel organisatorisch als muzikaal inhoudelijk;*
- *Uitdrukkingsvaardigheid: (non)verbaal en muzikaal*
- *Het leren methodisch denken en didactisch handelen.*
- *Waarnemingsvermogen en interactie: actief inspelen op het lesverloop*

Toetsduur	N.v.t.		
Weging	N.v.t.		
Studiepunten	4	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Methodiek Sem 2

Naam	Methodiek Module 2		
Omschrijving	Methodiek is samen met de Stage het kernvak van de opleiding Docent Muziek. Hier leer je muzieklessen ontwerpen (methodiek) en de inhoud daarvan over te brengen (didactiek) aan groepen.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Methodiek	**Domein**	Docent

Inhoud & relatie met werkveld
In de lessen Methodiek bestudeer je met een kritische blik bestaand lesmateriaal en train je de voor het lesgeven vereiste vaardigheden in samenwerking met jouw medestudenten. Bij uitstek word je gestimuleerd om wat in de les wordt behandeld, actief toe te passen in de stage. Zo bouw je uiteindelijk een breed referentiekader op.

In de Propedeuse doe je kennis op van uiteenlopende visies en methodieken en leert deze afstemmen per specifieke doelgroep. Je bouwt een eerste liedrepertoire op en hebt een beeld van wat er in de praktijk van het PO en VO qua instrumentarium in de regel voorhanden is. Je leert planmatig te werken bij het voorbereiden van de lessen en kan kritisch reflecteren op het eigen docentschap. Je leert de vaardigheden en kennis die worden opgedaan bij het studeren op het primair instrument direct te koppelen aan het eigen lesgeven. Door de wekelijkse combinatie van Stage, Methodiek en Onderwijspedagogiek krijg je een goede indruk van de huidige beroepspraktijk en krijg je een beeld van de kennis en vaardigheden die je als muziekdocent tot je beschikking moet hebben om je vak goed uit te kunnen oefenen. Het leren ontwerpen van eigen lessen en lesmaterialen, als opstap naar het ontwikkelen van een persoonlijke doceerstijl en aanverwante visie, is in dit alles een belangrijk element, naast het actief bevorderen van het vermogen tot samenwerken met collega's, te beginnen bij je medestudenten.

Het lesprogramma van Methodiek loopt synchroon met de stagecarrousel en wordt afgestemd op het specifieke werkveld waarin je op dat moment actief bent.

<u>Periode 3</u>:
In de methodiekles word je op iedere stage voorbereid en is er ruimte om ervaringen te bespreken met je medestudenten en docent (intervisie). Je ontwikkelt didactische vaardigheden op het gebied van de verschillende leerdomeinen en leert jouw instrument te presenteren in een lessituatie. Je maakt kennis met relevant liedrepertoire en oefent enkele aanleertechnieken. Je leert op het lesverloop te reflecteren, afwisselend vanuit het perspectief van de *leerling* (‘hoe werkt ‘*leren’)* of dat van de *docent* (hoe werkt ‘*lesgeven’*).

<u>Periode 4 en 5</u>:
In de methodiekles word je op iedere stage voorbereid en is er ruimte om ervaringen te bespreken (intervisie). Je leert in jouw lesvoorbereiding bewust onderscheid te maken tussen *leeractiviteit* en *leerdoel*. Het verder aanscherpen van jouw didactische vaardigheid gaat daarbij hand in hand met het ontwikkelen van een methodische werkwijze, gericht op het creëren van samenhang tussen afzonderlijke lesonderdelen. In het reflecteren op muziekonderwijs leer je *gelijktijdig vanuit leerling- en docentperspectief* naar het lesverloop te kijken, om zo je handelingssnelheid en besluitvaardigheid in het lesgeven te versterken.

Verbinding met andere leergebieden
Methodiek staat in rechtstreekse verbinding met de vakken Stage, Onderwijspedagogiek en Studievaardigheden. Alles wat daar aan bod komt, vindt direct dan wel indirect zijn weg naar de lessen Methodiek (transfer). En omgekeerd bieden deze vakken ruime gelegenheid tot intervisie: het delen van ervaringen met medestudenten en daarop gezamenlijk reflecteren.
Daarnaast word je door middel van vaak kleine, op het eigen proces gerichte opdrachten uitdrukkelijk gestimuleerd om ook de verbinding naar andere vakken te leggen, zoals het primaire instrument, de diverse practica en muziektheoretische vakken.

Verwijzing Competenties	3, 4, 4.1, 6.2, 6.3, 6.4, 8, 8.1, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32.

Leerdoelen

Periode 3

Afhankelijk van het werkveld waarin je in deze stageperiode bent ingedeeld, spitsen onderstaande leerdoelen zich toe op het *primair onderwijs* dan wel op de *onderbouw van het voortgezet onderwijs*, synchroon met het verloop van de stagecarrousel.

- *Je kent belangrijke, specifiek op de doelgroep afgestemde methodieken en werkvormen in het muziekonderwijs;*
- *Je bent op de hoogte van elementaire didactische bouwstenen en kunt daar in je observaties gericht naar verwijzen;*
- *Je kunt eenvoudige didactische werkvormen ontwerpen en deze toepassen in een leersituatie met medestudenten;*
- *Je kunt een presentatie geven waarin jouw instrument een centrale rol inneemt;*
- *Je beschikt over een basisrepertoire van voor de doelgroep relevante liedjes en kunt deze toepassen voor een groep.*
- *Je kent verschillende aanleertechnieken voor het zingen van een lied met een groep en kunt deze toepassen in een leersituatie met medestudenten;*
- *Je bent je bewust van de effecten van non-verbale communicatie, zoals stemgebruik en houding, wanneer je voor een groep staat;*
- *Je kunt op jouw eigen docent-functioneren en dat van medestudenten reflecteren met gebruik van relevant vakjargon.*

Periode 4 en 5

Afhankelijk van de volgorde waarin je bent ingedeeld, spitsen onderstaande leerdoelen zich toe op het *buitenschoolse werkveld* dan wel op de *bovenbouw van het voortgezet onderwijs*, synchroon met het verloop van de stagecarrousel.

- *Je kent belangrijke, specifiek op de doelgroep afgestemde methodieken en werkvormen in het muziekonderwijs;*
- *Je kunt een les(onderdeel) gestructureerd voorbereiden aan de hand van een lesvoorbereidingsformulier en maakt daarbij gericht onderscheid tussen leeractiviteit vs. leerdoel;*
- *Je kunt een aantal werkvormen vanuit een bepaald thema en/of vanuit een bepaalde doelstelling samenstellen met een logische opbouw;*
- *Je weet verschillende lessituaties instrumentaal te ondersteunen; (primaire instrument?)*
- *Je beschikt over een basisrepertoire van voor de doelgroep relevante liedjes en kunt daar enkele van zingen;*
- *Je weet non-verbale communicatietechnieken, zoals stemgebruik en houding, gericht in te zetten in een lessituatie;*
- *Je kunt op jouw eigen docent-functioneren en dat van medestudenten reflecteren in relevant vakjargon.*

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder	
Voertaal	Nederlands			
Werkvormen	Lesbezoeken/-observaties; assisteren van vakdocenten; korte zelfstandige lesbeurten; intervisie en reflectie			
Docent	Docenten Methodiek			
Ingangseisen	Geen			
Bronnen & literatuur	Onder meer: Nieuw Geluid, Tijd voor Muziek, Muziekmeester, Eigen-wijs, Intro.			
Toets; Omschrijving	Verzamelde opdrachten		***Semester***	2
Toetsvorm	Het geheel aan *lesobservaties, lesontwerpen en lesbeurten.*		**Deadline**	Focusweek sem2
Commissie	2 docenten Methodiek en/of Onderwijspedagogiek			

Inhoud van de toets

Gedurende het semester krijg je van je Methodiekdocent verschillende soorten opdrachten.

- *Lesobservatie: het mondeling dan wel schriftelijk reflecteren op onderwijs.*
- *Lesontwerp: het ontwikkelen van eigen methodieken en bijbehorende didactische werkvormen en lesmateriaal;*
- *Lespraktijk: het trainen van jouw praktische vaardigheid als muziekdocent, met medestudenten als leerlingen(publiek);*

In de regel staan opdrachten niet los van elkaar, maar wordt *juist de combinatie* gezocht. Bijvoorbeeld: het ontwerpen van een eigen les, deze in de Methodiekles geven aan medestudenten en daar aansluitend op reflecteren. Ook worden verschillende opdrachten voor Methodiek *gekoppeld aan de Stage.* Bijvoorbeeld: (delen van) een lesbeurt onder begeleiding van de stagementor uitproberen op de stageplek van dat moment en bevindingen terugkoppelen in de Methodiekles (intervisie).

Na elke opdracht wordt feedback persoonlijk verstrekt.

Beoordelingscriteria

Algemeen functioneren:

- *Aanwezigheid ≥ 80%.*
- *Participatie en inzet.*
- *Het laten zien van het constructief verwerken van feedback.*

Lesobservatie:

- *Volledigheid: de hoeveelheid informatie en de mate van detail.*
- *Reflectie: het verbinden van losse waarnemingen op procesniveau.*
- *Transfer: het integreren van theorie en praktijk in een persoonlijke visie.*

Lesontwerp:

- *Muzikaal inhoudelijk op niveau.*
- *Aansluitend bij de specifieke doelgroep.*
- *Het leren methodisch denken en didactisch handelen.*
- *Heldere onderbouwing en visie, waarin een duidelijke vertaalslag naar in de Methodiekles behandelde stof.*

Lespraktijk:

- *Grondige voorbereiding, zowel organisatorisch als muzikaal inhoudelijk.*
- *Uitdrukkingsvaardigheid: (non)verbaal en muzikaal.*
- *Het leren methodisch denken en didactisch handelen.*
- *Waarnemingsvermogen en interactie: actief inspelen op het lesverloop.*

Toetsduur	N.v.t.		
Weging	N.v.t.		
Studiepunten	4	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	Birm		

DM Stage Sem 1

Naam	Stage Module 1		
Omschrijving	Het vak Stage zorgt voor een actieve kennismaking met de beroepspraktijk van de Docent Muziek in haar volle breedte, van het Primair en Voortgezet Onderwijs, tot het buitenschoolse werkveld		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Stage	**Domein**	Docent

Inhoud & relatie met werkveld

In de stage zitten alle voor het beroep gevraagde competenties automatisch vervat, van muzikaal ambacht, tot didactische en pedagogische kennis en vaardigheden. Daarmee geeft de stage je een rechtstreeks inzicht in wat de beroepspraktijk behelst en wat er daartoe aan bagage wordt gevraagd, van de praktische 'kneepjes van het vak' tot een dieperliggend inzicht in onderwijsprocessen. Gelijktijdig helpt de stage je te reflecteren op je eigen beroepsperspectief en ontwikkeling: *'wil ik het, kan ik het, doe ik het?*'. Zo leer je gaandeweg om steeds zelfstandiger verbindingen te leggen tussen didactische en pedagogische inzichten enerzijds en concrete praktijksituaties anderzijds, om zo steeds meer handelingsvrijheid in het lesgeven te verwerven en gaandeweg te komen tot een weloverwogen doceerstijl, die past bij de eigen persoonlijkheid en artistiek profiel.

Uit alle indrukken, ervaringen en opdrachten stel je een *digitaal portfolio* samen, waarin jouw ontwikkeling gedurende de verschillende stages tot uiting komt. Je krijgt voor de duur van de gehele Propedeuse een *portfoliobegeleider* toegewezen die jouw persoonlijke proces zal volgen en jou tussentijds ook zal voorzien van gerichte feedback.

<u>Stageperiode 1</u>:
Je brengt een verkennend lesbezoek aan respectievelijk een *basisschool*, aan de *onderbouw* en *bovenbouw* van het *voortgezet onderwijs* en aan een *buitenschoolse muziek-educatieve instelling*. In de lessen Methodiek en Onderwijspedagogiek word je op deze bezoeken voorbereid en wordt na afloop met je medestudenten gezamenlijk op alle indrukken gereflecteerd.

<u>Stageperiode 2</u>:
Je loopt een oriënterende stage in, ofwel *het primair onderwijs*, ofwel *de onderbouw van het voortgezet onderwijs.* Je doet ervaring op met elementaire didactische vaardigheden, zoals het aanleren van een lied, het behandelen van muzikale basisbegrippen en het aansturen van kortdurende activerende, werkvormen en leert je eigen instrument in te zetten in de klas. Het werkveld waarin je tijdens deze periode niet bent ingedeeld, volgt alsnog in stageperiode 3, in semester 2 (stagecarrousel).

Verbinding met andere leergebieden

De stage staat in rechtstreekse verbinding met de vakken Methodiek, Onderwijspedagogiek en Studievaardigheden. Alles wat daar aan bod komt, vindt direct dan wel indirect zijn weg naar de stagepraktijk (transfer). En omgekeerd bieden deze vakken ruime gelegenheid tot intervisie: het delen van ervaringen met medestudenten en daarop gezamenlijk reflecteren. Daarnaast word je door middel van vaak kleine, op het eigen proces gerichte opdrachten uitdrukkelijk gestimuleerd om ook de verbinding naar andere vakken te leggen, zoals het primaire instrument, de diverse practica en muziektheoretische vakken.

Verwijzing Competenties	3, 4, 4.1, 6.2, 6.3, 6.4, 8, 8.1, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32.

Leerdoelen

Stageperiode 1

- Je bent in staat om jezelf gerichte observatiedoelen te stellen en deze terplekke uit te voeren;
- Je kunt je observaties adequaat verwoorden, zowel schriftelijk als mondeling.

Stageperiode 2

- Je kunt een vakdocent assisteren bij een muziekles en individuele leerlingen of groepjes begeleiden.
- Je kunt een groep/klas een lied aanleren.
- Je kunt een groep/klas instructie geven ten aanzien van een bestaande opdracht, bijvoorbeeld uit een methode.
- Je kunt een les ontwerpen waarin jouw instrument centraal staat.
- Je kunt de belangrijkste aspecten van een leerproces relateren aan praktijksituaties.
- Je kunt je eigen functioneren op de stage beschrijven in relatie tot de beroepsrollen Docent Muziek.
- Je kunt belangrijke leeftijdgebonden kenmerken van leerlingen op jouw stage herkennen en duiden.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Lesbezoeken/-observaties; assisteren van vakdocenten; korte zelfstandige lesbeurten; intervisie en reflectie		
Docent	Docenten Methodiek en Onderwijspedagogiek i.s.m. verschillende stagementoren		
Ingangseisen	Geen		
Bronnen & literatuur	Onder meer Nieuw Geluid, Tijd voor Muziek, Muziekmeester, Eigen-wijs, Intro		
Toets; Omschrijving	Je brengt vanuit de stage verslag uit van je bevindingen, inclusief een reflectie hierop.	***Semester***	1
Toetsvorm	Digitaal Portfolio	**Deadline**	Portfolio gereed in focusweek sem1
Commissie	2 docenten Methodiek en/of Onderwijspedagogiek		

Inhoud van de toets

Verslaglegging vindt deels schriftelijk en deels mondeling plaats (presentatie/videoverslag/intervisie). Centraal in het verslag staan de les(onderdelen) waar je actief aan hebt deelgenomen, in een observerende, assisterende dan wel leidinggevende rol. Vul jouw eigen bevindingen aan met relevante feedback die je van je docenten, medestudenten en stagementor hebt ontvangen, plus jouw eigen reflectie hierop.

Beoordelingscriteria

Functioneren in de praktijk

- Aanwezigheid ≥ 80%
- Participatie en inzet (evaluatie door stagementor)

Portfolio

Hierin laat je zien dat je een les(onderdeel) dat je bij Methodiek hebt voorbereid, in de praktijk ten uitvoer kunt brengen, met oog voor de specifieke doelgroep. Je laat zien dat je het lesverloop kunt observeren en dat je in staat bent om op jouw observaties te reflecteren, afwisselend vanuit het perspectief van de docent of de leerling(en). Bijwerken van het portfolio is een doorlopend proces en wordt per stageperiode geëvalueerd (voortgangsgesprek). Aan eventuele aandachtspunten kan tot en met stageperiode 5 (semester 2) worden gewerkt, bij wijze van herkansing.

Toetsduur	N.v.t.		
Weging	N.v.t.		
Studiepunten	3	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Stage Sem 2

Naam	Stage Module 2		
Omschrijving	Het vak Stage zorgt voor een actieve kennismaking met de beroepspraktijk van de Docent Muziek in haar volle breedte, van het Primair en Voortgezet Onderwijs, tot het buitenschoolse werkveld		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Stage	**Domein**	Docent

Inhoud & relatie met werkveld

In de stage zitten alle voor het beroep gevraagde competenties automatisch vervat, van muzikaal ambacht, tot didactische en pedagogische kennis en vaardigheden. Daarmee geeft de stage je een rechtstreeks inzicht in wat de beroepspraktijk behelst en wat er daartoe aan bagage wordt gevraagd, van de praktische 'kneepjes van het vak' tot een dieperliggend inzicht in onderwijsprocessen. Gelijktijdig helpt de stage je te reflecteren op je eigen beroepsperspectief en ontwikkeling: *'wil ik het, kan ik het, doe ik het?*'. Zo leer je gaandeweg om steeds zelfstandiger verbindingen te leggen tussen didactische en pedagogische inzichten enerzijds en concrete praktijksituaties anderzijds, om zo steeds meer handelingsvrijheid in het lesgeven te verwerven en gaandeweg te komen tot een weloverwogen doceerstijl, die past bij de eigen persoonlijkheid en artistiek profiel.
Uit alle indrukken, ervaringen en opdrachten stel je een *digitaal portfolio* samen, waarin jouw ontwikkeling gedurende de verschillende stages tot uiting komt. Je krijgt voor de duur van de gehele Propedeuse een *portfoliobegeleider* toegewezen die jouw persoonlijke proces zal volgen en jou tussentijds ook zal voorzien van gerichte feedback.

Stageperiode 3:
Je loopt een oriënterende stage in, ofwel *het primair onderwijs*, ofwel *de onderbouw van het voortgezet onderwijs,* afhankelijk van het werkveld waarin je tijdens stageperiode 2 bent ingedeeld (stagecarrousel). Je doet verdere ervaring op met elementaire didactische vaardigheden, zoals het aanleren van een lied, het behandelen van muzikale basisbegrippen en het aansturen van kortdurende activerende, werkvormen en leert je eigen instrument in te zetten in de klas.

Stageperiode 4:
Je loopt een oriënterende stage in, ofwel *de bovenbouw van het voortgezet onderwijs*, ofwel *een buitenschoolse muziek-educatieve instelling* (stagecarrousel). Het didactische gereedschap wat je in eerdere stageperioden hebt ontwikkeld, wordt verder aangescherpt, met de gelegenheid om in het lesgeven extra te investeren in jouw persoonlijke leerpunten. Speciale aandacht is er in deze periode voor de verschillende muzikale leerdomeinen en het ontwerpen van zelfstandige werkvormen. Daarnaast word je getraind in het voeren van een klassikaal onderwijsleergesprek, als aanzet tot muzikale verdieping.

Stageperiode 5:
Je loopt een oriënterende stage in, ofwel *de bovenbouw van het voortgezet onderwijs*, ofwel *een buitenschoolse muziek-educatieve instelling,* afhankelijk van het werkveld waarin je tijdens stageperiode 4 bent ingedeeld (stagecarrousel). Het didactische gereedschap wat je in eerdere stageperioden hebt ontwikkeld, wordt verder aangescherpt, met de gelegenheid om in het lesgeven extra te investeren in jouw persoonlijke leerpunten. Speciale aandacht blijft er in deze periode voor de verschillende muzikale leerdomeinen en het ontwerpen van zelfstandige werkvormen. Daarnaast word je verder getraind in het voeren van een klassikaal onderwijsleergesprek, als aanzet tot muzikale verdieping.

Verbinding met andere leergebieden

De stage staat in rechtstreekse verbinding met de vakken Methodiek, Onderwijspedagogiek en Studievaardigheden. Alles wat daar aan bod komt, vindt direct dan wel indirect zijn weg naar de stagepraktijk (transfer). En omgekeerd bieden deze vakken ruime gelegenheid tot intervisie: het delen van ervaringen met medestudenten en daarop gezamenlijk reflecteren. Daarnaast word je door middel van vaak kleine, op het eigen proces gerichte opdrachten uitdrukkelijk gestimuleerd om ook de verbinding naar andere vakken te leggen, zoals het primaire instrument, de diverse practica en muziektheoretische vakken.

Verwijzing Competenties	3, 4, 4.1, 6.2, 6.3, 6.4, 8, 8.1, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32.

Leerdoelen

Stageperiode 3

- Je kunt een vakdocent assisteren bij een muziekles en individuele leerlingen of groepjes begeleiden.
- Je kunt een groep/klas een lied aanleren.
- Je kunt een groep/klas instructie geven ten aanzien van een bestaande opdracht, bijvoorbeeld uit een methode.
- Je kunt een les ontwerpen waarin jouw instrument centraal staat.
- Je kunt de belangrijkste aspecten van lesgeven en leren relateren aan praktijksituaties.
- Je kunt je eigen functioneren op de stage beschrijven in relatie tot de beroepsrollen Docent Muziek.
- Je kunt belangrijke leeftijdgebonden kenmerken van leerlingen op jouw stage herkennen en duiden.

Stageperiode 4 en 5

- Je kunt een groep/klas op de verschillende leerdomeinen activeren en die activiteit ook instrumentaal ondersteunen.
- Je kunt een theoretische verdieping aanbrengen op een muzikaal onderwerp.
- Je kunt een onderwijsleergesprek met leerlingen voeren.
- Je kunt een muzikaal onderwerp op een methodische wijze inkleden, met behulp van uiteenlopende werkvormen.
- Je kunt in het reflecteren op praktijksituaties de belangrijkste aspecten van leren en lesgeven met elkaar verbinden.
- Je kunt belangrijke leeftijdgebonden kenmerken van leerlingen op jouw stage herkennen en duiden.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder	
Voertaal	Nederlands			
Werkvormen	Lesobservaties; assisteren van vakdocenten; zelfstandige lesbeurten; intervisie en reflectie			
Docent	Docenten Methodiek en Onderwijspedagogiek i.s.m. verschillende stagementoren			
Ingangseisen	Geen			
Bronnen & literatuur	Onder meer Nieuw Geluid, Tijd voor Muziek, Muziekmeester, Eigen-wijs, Intro.			
Toets; Omschrijving	Je brengt vanuit de stage verslag uit van je bevindingen, inclusief een reflectie hierop.		***Semester***	2
Toetsvorm	1) Digitaal Portfolio 2) Praktische Eindtoets		**Deadline**	Portfolio gereed in focusweek sem2
Commissie	2 docenten Methodiek en/of Onderwijspedagogiek en extern begeleider			

Inhoud van de toets

Digitaal Portfolio

Verslaglegging vindt deels schriftelijk en deels mondeling plaats (presentatie/videoverslag/intervisie). Centraal in het verslag staan de les(onderdelen) waar je actief aan hebt deelgenomen, in een observerende, assisterende dan wel leidinggevende rol. Vul jouw eigen bevindingen aan met relevante feedback die je van je docenten, medestudenten en stagementor hebt ontvangen, plus jouw eigen reflectie hierop.

Praktische Eindtoets

Een praktijksituatie waarin jouw huidige docentvaardigheid wordt getoetst, met als leidraad de kerncompetenties van de opleiding Docent Muziek, vertaald naar het niveau van de Propedeuse.

Beoordelingscriteria

Functioneren in de praktijk

- Aanwezigheid ≥ 80%
- Participatie en inzet (evaluatie door stagementor)

Portfolio

Hierin laat je zien dat je een les(onderdeel) dat je bij Methodiek hebt voorbereid, in de praktijk ten uitvoer kunt brengen, met oog voor de specifieke doelgroep. Je laat zien dat je het lesverloop kunt observeren en dat je in staat bent om op jouw observaties te reflecteren, afwisselend vanuit het perspectief van de docent of de leerling(en). Bijwerken van het portfolio is een doorlopend proces en wordt per stageperiode geëvalueerd (voortgangsgesprek). Aan eventuele aandachtspunten kan tot en met stageperiode 5 worden gewerkt, bij wijze van herkansing. Het portfolio in semester 2 geldt tevens als een afronding van de gehele Stage in de Propedeuse en wordt ook als zodanig beoordeeld.

Praktische Eindtoets

- Je laat zien in een les als muzikaal rolmodel te kunnen fungeren.
- Je laat in een lessituatie zien dat je in de Propedeuse behandelde methodische, didactische en pedagogische principes gericht in weet te zetten en kunt jouw keuzes ook onderbouwen.
- Je laat in je presentatie zien bewust om te gaan met stemgebruik en lichaamshouding.

Toetsduur	Portfolio: n.v.t. Praktische Eindtoets: 30 minuten		
Weging	NVT		
Studiepunten	4	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	Birm		

Muziek in context sem 1 en 2.

Naam	DM Muziek in context jaar1		
Omschrijving	In het vak muziek en context maak je kennis met allerlei aspecten van muziek, kunst en cultuur. Je wordt in de praktijk geconfronteerd met vragen over de rol van muziek in de samenleving. Deze module geeft vanuit thema's invalshoeken om je een mening te vormen over muziek in de context van maatschappelijke componenten.		
Code Osiris		***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Theorie	**Domein**	Musicus

Inhoud & relatie met werkveld

Om in de praktijk les te kunnen geven moet je begrijpen hoe muziek zich in samenhang met maatschappelijke en sociale ontwikkelingen gevormd heeft en wat de verbanden zijn met de andere kunstdisciplines.
Je krijgt een introductie op de Westerse muziekgeschiedenis met een overzicht vanaf de middeleeuwen tot aan recente composities uit de huidige tijd. Je maakt een start met cultuur en kunstfilosofie waarbij je leert reflecteren op de verschillende kunsten en je bezoekt een aantal concerten, voorstellingen, musea etc. om deze kunstuitingen zelf te ervaren en een mening te formuleren. Daarnaast krijg je opdrachten, ga je zelf onderzoeken en ondervinden waarbij je gebruik maakt van verschillende media. Het ontvangen en geven van (peer)feedback speelt daarbij een belangrijke rol.
Zo neem je deel aan het cultureel discours en ontwikkel je een visie op vakken als CKV en kunst algemeen.

Verbinding met andere leergebieden

Methodiek, stage, muziek theorie

Verwijzing Competenties	5.1, 7, 19, 20, 26, 32

Leerdoelen

- Je krijgt een globaal overzicht over de Westerse muziekgeschiedenis en kunst en cultuur in een maatschappelijke context.
- Je ervaart muziek door concertbezoek en je verbreedt je culturele belangstelling door bezoek aan theater/dansvoorstellingen en musea en leert daarop reflecteren.
- Je ziet muziek in samenhang met andere kunstdisciplines en maatschappelijke ontwikkelingen.
- Je reflecteert op muziek, kunst en cultuur in de genoemde context.
- Je onderbouwt je mening over kunst met argumenten.
- Je leert inhoudelijke bronnen te zoeken en te raadplegen.
- Je verbindt je mening met gangbare kunsttheorieën.
- Je leert (peer)feedback geven en te ontvangen.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder
Voertaal	Nederlands		
Werkvormen	Hoor werkcolleges / eigen onderzoek / concert bezoek		
Docent	Ben van der Sluijs / Peter Lurvink / Martijn Mansvelder		
Ingangseisen	Toelatingsexamen		
Bronnen & literatuur	Div. readers muziekgeschiedenis en kunstfilosofie, diverse documentaires en bronnen mediatheek Maar is het kunst?' C. Freeland		
Toets; Omschrijving	Toets; Muziek in context semester 1 en 2	***Semester***	2
Toetsvorm	Schriftelijke toets Muziekgeschiedenis Portfolio opbouw kunstfilosofie en reflectie op kunst	**Deadline**	*n.v.t.*
Commissie	Eigen docent(en)		

Inhoud van de toets • Determinatie luistervoorbeelden; kennisvragen m.b.t. behandelde periodes. • Inleveren portfolio muziek in context.			
Beoordelingscriteria • Student kan beluisterde muziekfragmenten plaatsen in de context van de periode Is voldoende in staat achtergrondkennis toe te passen en de bijbehorende begrippen te hanteren. • 80% aanwezigheid colleges en activiteiten. • Portfolio voldoende uitgewerkt en van voldoende kwaliteit in reflectie.			
Toetsduur	Schriftelijke toets, 1 uur		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	3	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		

DM Studievoortgang sem 1 en 2.

Naam	DM Studievoortgang en vaardigheden jaar1		
Omschrijving	De bijeenkomsten studievoortgang en studievaardigheden dienen voor de ondersteuning van de studie. Naast algemene zaken (actualiteiten, vernieuwingen, enzovoort) worden evaluaties uitgevoerd en wordt individuele studiehulp geboden. Daarnaast wordt hulp geboden bij jaargroep-specifieke taken en opdrachten. Een goede docent kan de studievoortgang van leerlingen begeleiden en coachen. Hiervoor heeft hij studievaardigheden nodig om ook zijn eigen leerproces te sturen. Daarnaast maak je een activiteitenportfolio waarin je alle studiegerelateerde activiteiten die je buiten de reguliere vakken doet beschrijft. Hierin verwerk je je doelstellingen, bestedingsuren en evaluatie.		
Code Osiris	DM- PD-	***Cursustype***	Cursus
Jaar	1	***Examendoel***	Propedeuse Bachelor
Handreiking	Theorie	**Domein**	Ondernemer
Inhoud & relatie met werkveld Tijdens de bijeenkomsten staan actuele zaken en toekomstige zaken centraal. Daarnaast vinden evaluaties plaats van de kwaliteit van de studie en van projecten. Je kunt tijdens deze lessen vragen stellen en met elkaar in gesprek gaan over de studie. Naast deze algemene activiteiten krijgen de eerstejaars studenten ondersteuning bij leren studeren in het HBO. Deze ruimte kun je ook gebruiken voor deelname aan projecten die vanuit de school zijn georganiseerd maar waar geen studiepunten voor zijn opgenomen en voor individuele studieactiviteiten die niet vast in het curriculum zijn opgenomen maar wel betrekking hebben op je persoonlijke ontwikkeling. **Verbinding met andere leergebieden** Methodiek, stage			
Verwijzing Competenties	9,10 27, 28, 29, 31		

Leerdoelen

- Je leert je eigen weg te vinden door de studie en kan bijtijds hulp inroepen.
- Je bent steeds voldoende geïnformeerd over actuele en toekomstige studiezaken.
- Je bent in staat om kritisch mee te denken over deze studiezaken in het belang van zijn eigen ontwikkeling en die van de studie.
- Je stimuleert je ondernemerschap door het zelf opzetten van een activiteitenportfolio.

Coördinerend onderdeel	DM	***Contactpersoon***	Leo Molendijk en Martijn Mansvelder	
Voertaal	Nederlands			
Werkvormen	Groepsbijeenkomsten/Individuele studieactiviteiten			
Docent	Diversen			
Ingangseisen	n.v.t.			
Bronnen & literatuur	Div readers			
Toets; Omschrijving	Toets: Studievoortgang jaar 1		***Semester***	2
Toetsvorm	80% aanwezigheid groepsbijeenkomsten Activiteiten portfolio		**Deadline**	*n.v.t.*
Commissie	SLB			

Inhoud van de toets

Beoordeling activiteitenportfolio door SLB-er

Beoordelingscriteria

80% aanwezigheid groepsbijeenkomsten

Voldoende uitgewerkt activiteiten portfolio

Toetsduur	n.v.t.		
Weging	n.v.t.		
Studiepunten	2	***Aantal gelegenheden***	2
Resultaatschaal	VD/NVD		